Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri:
în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannebcr*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĚR DE DUMINECĂ 37)

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 203.—Anul LIX. Braşov, Sâmbătă 14 (26) Septemvre 1896.

Din causa sfintei sĕrbători diarul nu va apăré până Luni séra.

Drum bun, Majestate!

Pe când numĕrul acesta al diarului nostru va ajunge în mânile cetitorilor, Majestatea Sa cesară şi regéscă apostolică Francisc Iosif I va fi pornit la drum spre a merge în părţile rĕsăritene ale împĕrăţiei sale, la trecĕtórea Dunărei numită Porţile-de-fier dela pólele munţilor Carpaţi, aprópe de vechia Ulpiă Traiană.

In presenţa Majestăţii Sale monarchului nostru şi a monarchilor ţerilor vecine limitrofe, Regele Carol I al României şi Regele Alexandru I al Serbiei, se va inaugura aicĭ măréţa lucrare a regulărei Dunărei la acea trecĕtóre a Porţilor-de-fier, — regulare făcută în puterea dispoziţiunilor tratatului dela Berlin din 1878.

Imprejurarea, că la acéstă serbare iau parte şi suveranii României şi Serbiei este o dovadă mai mult despre marea importanţă economică şi comercială, ce-o are regularea dela Porţile-de-fier în deosebĭ şi pentru aceste două state riverane. Acésta mai arată însĕ, că amintitele state au puternice motive de-a trăi în amiciţiă cu împĕrăţia nóstră, fiind legate de ea prin interese comune.

Fără 'ndoélă, că la serbarea de Duminecă se va tâlmăci şi dorinţa, ca legăturile şi raporturile acestor state micĭ cu monarchia nóstră sĕ fiă şi în viitor cât mai bune şi amicabile.

Cea mai puternică dovadă, că acéstă dorinţă este nutrită împrumutat, e faptul, că îndată după încheiarea serbărilor de inaugurare dela Porţile-de-fier, Majestatea Sa Impĕratul, Regele şi Marele nostru Principe va continua drumul sĕu spre rĕsărit, făcĕnd o visită Majestăţii Sale Regelui Carol al României la Bucuresci şi Sinaia.

Nu s'a dat şi nu s'a putut da până acum o probă mai învederată despre aceea, cât de mult s'au schimbat în cei vre-o 14 anĭ din urmă raporturile dintre monarchia austro-ungară şi România, ca prin acéstă înaltă visită. Mai mult însĕ, prin acéstă primă visită, ce-o face suveranul unei marĭ puterĭ micului regat român, se esprimă şi însemnătatea, ce se dă astădĭ acestui tĕner regat din partea statelor europene.

Este o mare onóre, ce se face statului român dunărean prin recunóscerea însemnătăţii şi a destoiniciei sale. Onórea, ce-a dobândit'o vitejia oştenilor românĭ şi înţelepciunea conducĕtorilor acestui stat, se resfrânge însĕ asupra întregului element român din rĕsăritul Europei, din care jumĕtate aparţine politicesce statelor vecine cu regatul independent.

Cel mai mare numĕr din poporaţiunea română înafară de regatul independent trăesce sub sceptrul puternicului suveran, care-şi îndréptă acum paşii spre capitala română.

Sórtea a voit, ca Românii din monarchia habsburgică acuma în aceste momente solemne pentru neamul românesc sĕ fiă adênc mâhniţi din causa stărei politice, ce li-s'a creat tocmai în era cea mai gloriósă de gigantică desvoltare a statului român. Monarchia dualistă, favorisând prin sistemul sĕu de guvernament, mai ales în partea ungară a ei, nisuinţele de asuprire naţională ale unor popóre în contul celorlalte, s'a creat pentru multe din acestea o posiţiune cât se póte mai grea şi mai ameninţătóre nu numai din punct de vedere politic, ci în tóte privinţele.

Nu este însĕ în întregul imperiu de popóre, cum fù numită monarchia nóstră, nicĭ un popor, nicĭ o naţiune, care dela 1867 încóce sĕ fi fost atât de mult scurtată în drepturile ei, împiedecată în desvoltarea ei şi prigonită pe tóte terenele în limba şi naţionalitatea ei, ca naţiunea română din Transilvania şi Ungaria.

Şi întru atâta este acésta un trist adevĕr, încât chiar şi acum, în ajunul visitei, ce-o face Majestatea Sa domnitorul nostru Românilor liberĭ şi independenţĭ, se continuă aicĭ în Ardeal prigonirile politice, ce sunt îndreptate contra Românilor din causa simţului lor naţional. Cu alte cuvinte, se persecută elementul românesc în nisce momente, când capul statului sĕvîrşesce un act de recunóscere şi de deferenţă faţă cu acelaşi element din România independentă.

E greu de esplicat, cum se póte aşa ceva, când cele mai marĭ interese ale monarchiei Habsburgice reclamă strînsa amiciţiă cu poporul vecin de fraţĭ ai noştri, despre care bine scie şi Suveranul nostru şi cârmuirea sa, că este pĕtruns de simpatiă faţă cu desvoltarea nóstră a Românilor de dincóce, precum şi de consciinţa propriei scăderĭ, ce trebue sĕ o sufere el însuşĭ prin ameninţarea elementului român dintre Tisa şi Carpaţĭ!

Odinióră, când pe tronul, ce-l ocupă adĭ Carol de Hohenzollern, şedea primul domnitor român al Munteniei şi Moldovei unite, Principele Cuza, Românii din Transilvania, precum şi cei din Bănat şi Ţéra ungurésca, se bucurau de-o sórte politică cu totul deosebită de cea de adĭ, şi se împărtăşiau mai mult séu mai puţin de-o ocrotire însemnată din partea guvernului. In Ardeal cu deosebire era stabilită prin lege sancţionată de Majestatea Sa deplina egală îndreptăţire naţională a poporului român.

De-odată destinul a voit sĕ se întórcă róta sorţii, şi — în proporţiă cu uriaşul progres, ce l'au făcut Principatele române dela suirea pe tron a lui Carol I, până ce au devenit astădĭ Regatul independent, ce este peţit de alianţa puterilor centrale europene, — s'a înrĕutăţit starea politică a Românilor de dincóce de Carpaţĭ, aşa că astădĭ, când regatul român serbéză cu mândriă evenimentul cel mai elocuent al recunóscerei sale ca membru însemnat în concertul statelor europene, noi Românii din monarchia austro-ungară putem constata culmea asuprirei şi umilirei politice, la care am fost reduşĭ.

Nu este momentul de-a cerceta causele acestei stranie apariţiunĭ. Dér ne gândim în noĭ, că décă bunul şi generosul Monarch, care odinióră ne luase sub puternica sa ocrotire ca element naţional, în cursul timpului a fost astfel informat de sfetnicii sĕi, că Românii de sub sceptrul sĕu ar nutri în sînul lor tendinţe şi aspiraţiunĭ periculóse monarchiei şi integrităţii sale: atuncĭ convingêndu-se astădĭ în persónă despre lealele şi păcinicele intenţiunĭ şi despre rîvna spre cultură şi progres a fraţilor noştri din regatul independent, se va puté convinge tot-odată şi despre netemeinicia şi rĕutatea, de care au fost însuflate acele sinistre informaţiunĭ, carĭ de 28 de anĭ caută sĕ învenineze raporturile odinióră atât de cordiale între poporul român şi casa împĕrătéscă.

Speranţa acésta e nu numai justă, dér ea resultă în mod firesc chiar din situaţiunea, în care se află adĭ monarchia nóstră faţă cu regatul român.

Şi în semnul acesta însoţim paşii preaînaltului nostru Monarch în vecina Româniă cu urările cele mai sincere de credinciosĭ supuşĭ, dicêndu-i:

Drum bun Majestate!

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Folosul băncilor.

E Vinerĭ diminéţa, în Vinerea Floriilor. Afară plóuă, dér plóuă de Lunĭ de către dúă, şi acum e Vinerĭ şi plóia nu mai încetéză; par'c'ar fi perirea lumei.

Badea Grigore stă îngândurat în şură, rădĭmat de car. Cine l'ar fi vĕdut, ar fi gândit, că se uită la oblonul grajdului, în care doi boi bĕtrânĭ şi slabĭ rod nisce ogrinjĭ. Dér nu se uita acolo; nu se uita nicăirĭ, sta cu ochii pironiţĭ şi se gândia la vremile cele rele, ce l'au ajuns.

Hm! hm! se gândia el, ce vremĭ rele! Acu-i anul pe asta vreme podul grajdului era plin de fên, podul şurei plin de otavă, afară mai aveam doi pupĭ de turgenĭ, în podul casei era o slănină mare neîncepută, apoi cârnurĭ afumate, şi hâmbarele pline de bucate. Şi eram sănĕtoşĭ toţĭ, şi era mila Domnului cu noi.

Adĭ? Par'că şi Dumnedeu şi-a uitat de amărîtul de mine? Véra trecută fù rea, tómna ni-a adus puţin, iérna s'a pus dela Sî-Medru, acu-i Vinerea Floriilor, poimâne-s Blagoveşteniile, vremea aratului a sosit, dér póte-se? Afară plóuă, pămêntu-i plin de apă, până sĕ se sbicéscă trebue măcar două sĕptĕmânĭ, dér nu-i nutreţ la boi, nu-s bucate 'n casă, nu-i grăsime 'n pod şi nu-i sănĕtate în óse. Ce m'oiu sci face? Batĕr pe Pavel de nu l'ar fi dus în focuita ai de cătuniă, ar fi muncit, că-i tare şi îndemnos la lucru, ar fi făcut el şi pentru mine, dér aşa?...? Eu boleac, borésa boleacă, Susănica — mică cum e — trebue sĕ grijéscă de noi, sĕ ne facă câte-o lécă de mâncare, dér ce sĕ ne facă? Că din o lécă de fasole şi din câte-va mierţe de baraboi înainte nimic n'aveam. Nicĭ tu curechiu, nicĭ tu lapte, nicĭ brânză, nicĭ porc afumat, ba nicĭ bucate, numai ca de sĕmênţă. Sĕ ne fiă bucatele pe două sĕptĕmânĭ, mai mult nu cred. Atuncĭ ce m'oiu face? Dér la vite ce sĕ dau? Vai, vai..... Incă până ţine postul mâncăm nu mâncăm, dér va veni dulcele, sunt aci sfintele Pascĭ, cu ce amarul ni-om sci îndulci? Că boleĭ, cum suntem dór câte-o lécă de mâncăruşă bună de dulce tot am mânca, dér de unde?

Aşa se gândia badea Grigore stând rădĭmat de car. De-odată-i veni un gând şi se înseninà o lécă. Apoi îşĭ luà furca cea de fier în mână şi, purtându-o drept bĕţ, eşĭ încetinel din şură şi liocăi prin cea tină, încet încet până la popa.

— „Bună dĭua, domnule părinte!"

— „Sĕ trăescĭ, bade Grigore, trecĭ de şedĭ".

— „Şadă binele şi sănĕtatea, domnule părinte, dér n'am venit sĕ şed, am venit sĕ mĕ jeluesc, ce amarul m'oiu face, că a ajuns nĕcasul deasupra mea, şi nu-l pot urnĭ, orĭ cât îmĭ stărăm capul?"

— „D'apoi cum, bade Grigore, tot bolescĭ?"

— „Bolesc, d-le părinte, bolesc şi eu şi borésa; Pavel e în cătane şi noi aci ne prăpădim de bólă şi de nĕcasurĭ. Nutreţul vitelor s'a gătat amu le hămisesc cu fómea, numai nisce ogrinjĭ rĕi, ce-au rĕmas dela vitele vecinilor, le dau, dér şi aceia-s pe gătate. Apoi nicĭ noi căsenii n'avem mai nimic de rĕndul gurii. Bucate am avut puţine, cu focuita asta de bólă am mai şi vêndut din ele; porcul de Crăciun l'au dus pentru dare jucuţăul, că déc'am bolit n'am putut face banĭ la termin; mai pe scurt dis, suntem mai înglodaţĭ în nĕcas, decât carul în mol. Invétă-mĕ ce amarul meu m'oi sci face?"

— „D'apoi cu d-ta-i rĕu, bade Grigore, fără Dumnedeu e bun şi

Călĕtoria Ţarului şi a Ţarinei. In fine părechea imperială ruséscă se află pe pămênt engles. Majestăţile Lor sosiră alaltăerĭ séra la 8 óre în Balmoral, unde fură întêmpinate la portalul castelului de către Regina Victoria a Angliei. Era chiar ḑiua, în care Regina îşĭ serbà domnia cea mai lungă, de care face amintire istoria Angliei. Cu acéstă ocasiune ea primì felicitărĭ din tóte părţile. Majestăţile Lor rusescĭ fură printre cele dintâiŭ persóne, carĭ îi presentară Reginei felicitările lor. Din causa plouei Majestăţile lor au fost împiedecate de-a părăsi castelul. Din Paris se depeşéză, că Ţarul a aprobat programul şederii sale la Paris şi serbările, ce se vor da în onórea sa. Majestăţile Lor rusescĭ vor sta în Francia dela 5 până la 9 Octomvre. O singură adăogare s'a făcut în program, aceea, că Ţarul va asista la punerea primei pietre a marelui pod al esposiţiei dela 1900, care se va chema podul Alexandru al III-lea. Revista trupelor se va face în lagărul Chalons, în ultima ḑi a petrecerei Majestăţilor Lor în Francia.

*

Revoluţia în Macedonia. Se anunţă din Constantinopol „Corespondenţei Politice“, că *situaţia în Macedonia centrală şi meridională s'a înrăutăţit.* In ultimele ḑile 4 bande venind din Tesalia, au trecut graniţa şi mai în fiă-care ḑi s'au dat *lupte,* în cea mai mare parte defavorabile insurgenţilor. Valiul din Salonic a cerut ajutor, şi se asigură, că *opt batalióne,* venind din Creta, vor sosi în curênd la Salonic. Mai departe se anunţă, că autorităţile din Elassua au procedat la numĕróse arestărĭ; după raporturile turcescĭ s'a confiscat o cantitate mare de *arme şi de muniţiunĭ* în biserica armenească din Kaskioes. Turcii au arestat mai mulţĭ notabilĭ la Elassua, San arini şi Kazani, ca complicĭ ai mişcărei macedonene. Scirĭ sigure anunţă distrugerea unei bande de insurgenţĭ la Valeta, în vilaietul Monastir. Şeful şi câţĭ-va insurgenţĭ au fost omorîţĭ. Restul bandei a fost dus la Monastir şi la Koritza.

*

Din Serbia nu sosesc scirĭ prea liniştitóre. In internul ţerei se însceneză necontenit turburărĭ, ḑi de ḑi audĭ de furturĭ şi omorurĭ comise de bande tălhărescĭ. Alaltăerĭ nópte o bandă de jăfuitorĭ a asaltat casa comunală din Grabovce, şi a dus cu sine o sumă însemnată de banĭ, precum şi multe acte de valóre. Studenţĭ din Montenegro cutrieră întrégă ţera, provocând scandale şi atentate contra ordinei şi disciplinei. La tóte acestea se mai adauge şi faptul, că Serbia în continuu se află în lipsă de banĭ. Astfel ministrul de finance sêrbesc érăşĭ a fost silit sĕ împrumute ḑilele trecute 200.000 francĭ dela direcţiunea loteriilor de stat, pentru-ce este aprig atacat din partea oposiţiei.

La visita monarchului austriac în România.

Bucurescĭ, 24 Septemvre 1896.

Erĭ séră, la órele 6, au sosit în capitală M. S. regele *Carol* şi A. S. R. principele *Ferdinand.* Suveranul a fost întêmpinat la gară de persónele oficiale. M. S Regele împreună cu principele moştenitor, au mers apoi sĕ visiteze lucrările de înfrumseţare ce se fac în capitală şi la palatul Cotrocenĭ pentru primirea monarchului austriac.

*

„Monitorul Oficial“ de aḑĭ publică un decret regal, prin care se deschide un nou credit de 145.000 lei, spre a plăti cheltuelile necesare la decorarea capitalei Bucurescĭ şi la alte lucrărĭ de recepţiune, ce se pregătesc la întrarea în capitală a M. S. împĕratului Francisc Iosif.

*

Suita M. S. Regelui Carol, cu ocasia sosirei împĕratului austriac, se va compune din: generalii Pastia, Candiano-Popescu, Băicoianu, Borănescu şi Brătianu; apoi colonelii Boteanu, Crăiniceanu, Hârjĕu, Năsturel, Mareş, Stroescu şi Beller; din 9 locotenenţĭ-colonelĭ, 8 majorĭ şi 9 căpitanĭ.

*

„Epoca“ anunţă, că baronul *Gorup,* şeful poliţiei secrete din Viena, însoţit de agenţii secreţĭ Dobey şi Choel, au sosit în Bucurescĭ.

*

D-l general *Berendei,* comandantul corpului I de armată, care împreună cu d-l colonel N. Tătărescu va întêmpina pe M. S. Impĕratul Francisc Iosif la Turnu-Severin, şi 'i va presinta raportul trupelor, va fi numit adjutant al Impĕratului pe parcursul drumului de fer dela Severin şi până la Craiova.

*

Cursurile tuturor scólelor secundare şi primare din capitală vor fi suspendate în ḑilele de 16 şi 17 Septemvre v. când M. S. împĕratul Francisc Iosif va fi óspele curţii regale române.

*

Comandantul corpului II de armată a luat disposiţiile următóre: Pentru primirea M. S. împĕratului Austro-Ungariei, d-nii oficerĭ din reservă sunt învitaţĭ, ca în ḑiua de 16 Septemvre 1896, sĕ se gătéscă în ţinută de ceremonie în curtea palatului regal din Bucurescĭ. In ḑiua de 17 Septemvre 1896, toţĭ aceştĭ domnĭ oficerĭ sunt rugaţĭ a se afla în ţinută de ceremonie, la órele 8 diminéţa, pe platoul dela Cotrocenĭ. D-nii oficerĭ-generalĭ şi colonelii vor fi călărĭ, cei din urmă cu pantalonii în cisme. Oficerii călărĭ vor lua parte în stat-majorul ce va însoţi pe Majestăţile Lor în timpul revistei şi a defilărei. D-nii oficerĭ sus numiţĭ, carĭ iau parte la acéstă primire şi revistă, vor încunosciinţa comandamentul corpului II de armată cu 48 óre înainte.

Dela curtea regală română.

Dumineca trecută, 8 Septemvre v. fiind Hramul bisericei Domnescĭ din Buşteni, MM. LL. Regele şi Regina, însoţiţĭ de A. S. R. Ducele de Saxa-Coburg şi Gotha, precum şi de AA. LL. RR. Principele şi Principesa României, şi urmaţĭ de suite, au mers în trăsurĭ dela Sinaia la Buştenĭ, pentru a asista la serviciul religios oficiat de archimandritul Dionisie, stariţul mănăstirei Predeal, şi preotul bisericei Domnescĭ.

Pe drumul ce duce dela întrarea în comună, şi până la biserică, numeróse arcurĭ de triumf erau ridicate, ér casele erau frumos împodobite cu drapele şi verdéţă.

La întrarea în biserică, Majestăţile Lor au fost întêmpinate de archimandritul Dionisie, care a prasentat Sânta cruce şi evanghelia. Corul, compus din copii scólei, a cântat în timpul liturghiei.

La acéstă ceremonie religiósă au asistat: d-l D. Sturdza, preşedintele censiliului de miniştri; d-na şi d-l E. Stătescu, ministru de justiţie; d-l Ion Kalinderu; stariţul mănăstirei Sinaia; oficierii batalionului 3 vênătorĭ, precum şi alte persóne de distincţiune, enoriaşii şi poporenii bisericei. La stîrşitul serviciului divin, archimandritul Dionisie a rostit o frumósă cuvêntare.

In urmă Majestăţile Lor, luând anafora, au eşit din biserică în curtea ei, care era frumos împodobită. Aci numĕroşĭ ţĕranĭ, în haine de sĕrbătóre, erau aşeḑaţĭ la mese întinse, prin îngrijirea administraţiei domeniilor Corónei, şi carĭ primiră pe Majestăţile Lor cu strigăte de ura! şi cărora MM. LL. le au adresat cuvinte binevoitóre.

De aci Majestăţile Lor S'au dus la locuinţa preotului, unde Li-s'a presentat de către d-l I. Kalenderu, administratorul domeniilor Corónei, filantrópa d-nă dr. Turnescu, cu care Majestăţile Lor au binevoit a Se întreţine.

In urmă Majestăţile Lor, luându-Şĭ rĕmas bun, S'au îndreptat către scólă, care era frumos împodobită cu verdéţă, stégurĭ şi lăicere. In laturile drumului fiind aşternute multe frumóse ţesĕturĭ naţionale, Majestăţile Lor S'au oprit spre a le vedea cu atenţiune, cumpĕrând mai multe bucăţĭ.

Majestăţile Lor, ajungênd la scólă, au fost întêmpinaţĭ de profesorul şi profesóra scólei, carĭ au condus pe Majestăţile Lor în sala mare unde, la întrare, au fost primiţĭ de corul scólei cu imnul naţional; aci M. S. Regina a bine-voit a esecuta pe orgă o cantată religiósă, care a produs în publicul present o profundă impresie de admiraţie şi veneraţie pentru prea iubita lor Regină.

Apoi Majestăţile Lor au trecut în cancelaria şcólei, unde au bine-voit a semna numele Lor în registrul ce Li-S'a presentat, ca amintire despre acéstă serbare.

In acel timp afară, în curte, prindêndu-se o horă mare, Majestăţile Lor au bine-voit a privi cu drag la dănţuitorĭ, dând desluşirĭ asupra portului şi danţurilor naţionale Alteţei Sale Regale Ducelui de Saxa-Coburg şi Gotha, care era încântat de prilegiul, care I-s'a presentat de a vedé jucându-se danţurile nóstre naţionale.

Majestăţile Lor, mulţămind învĕţătorului şi învĕţătórei pentru zelul ce au desfăşurat şi pentru buna întreţinere şi conducere a şcólei, au părăsit'o în uralele entasiaste ale mulţimei, suindu-Se în trăsură pentru a Se reîntórce la Sinaia, unde au ajuns la órele $11^1/_2$ a. m.

La mórtea artistului Millo.

Marţia trecută a răposat în Bucurescĭ veteranul artist român *Mateiu Millo.* El s'a născut la 1804 în comuna Spătărescĭ din judeţul Suceva, şi a fost fiiul spătarului Vasile Millo şi al Zamfiriţei născ. Prăjescu.

Alalta-erĭ la órele $2^1/_2$ s'a făcut înmormêntarea rĕmăşiţelor pămêntescĭ ale regretatului Mateiu Millo. Cortegiul era urmat de d-nii Mateiu Millo, fost primar la Fălticenĭ, şi Eugen Millo, verĭ ai defunctului, precum şi de un mare numĕr de artiştĭ, prietenĭ şi admiratorĭ ai regretatului artist. Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale defunctului au fost îngropate în cimiteriul Bellu.

D-l St. Velescu, profesor de declamaţie la conservatorul din Bucurescĭ, a rostit următorul discurs la înmormêntarea regretatului Millo, decanul artiştilor noştri dramaticĭ:

Domnilor!

Progresul în sciinţe, litere şi arte, séu, şi mai bine, civilisaţiunea némurilor este produsul muncii intelectuale a generaţiunilor ce s'a succedat; civilisaţiunea este capitalul aglomerat de activitate, de talentele, de energiile tuturor. Millo a fost o inteligenţă alésă, unul dintre talentele rare ce au ilustrat scena nóstră. El a adus partea sa de muncă în mişcarea artelor în ţéră, căcĭ el face trăsura de unire între cele dintâiu încercărĭ ale scenei românescĭ şi şcóla modernă.

Millo este propagatorul scrierilor teatrale ale iubitului şi regretatului poet Alecsandri. Millo, dér, este o figură importantă în istoria teatrului naţional.

Cine scie, vai! décă viitorimea, acum, după ce cortina a căḑut, nu va aduce aceeaşĭ rĕsplată ingrată talentului lui Millo, cine sciă décă nepăsarea curentului egoist al oportunismului nu va lăsa uitărei memoria sa ca şi pe aceea a lui Costache Mihăileanu, Costache Caragiali, Amailia Croncibac, Maria Constantinescu, Raliţa Mihăileanu, Ion Gestian, Theodor Theodorini, Costache Dimitriade, Mihail Pascaly, Grigore Manolescu şi alţii.

Numele tuturor luptătorilor, a apos-

---

pe omul de omeniă îl scóte din nĕcas. Uite, bade Grigore, dumitale nu-ţĭ rĕmân de-ocamdată numai dóuĕ căi, pe carĭ sĕ eşĭ din nĕcas: orĭ sĕ vinḑĭ ceva, orĭ sĕ iai banĭ împrumut, că fără banĭ dumniata din nĕcas nu poţĭ eşì“.

— „Aşa m'am gândit şi eu, d-le părinte; dér ce sĕ vênd? Vaca-i slabă, puţin aşĭ căpĕta pe ea, nicĭ atâta cu cât sĕ-mĭ cumpĕr fên la boi, că şi vitele cele bune sunt ieftine, d'apoi ale mele, că-i numai pielea pe os? Aşĭ vinde o moină, dér de o vênd nu o mai am, şi ce-a ḑice Pavel, când a venì din cătane şi a afla, că din puţina moşiă, ce-o aveam, am vêndut un loc!“

— „Atuncĭ, bade Grigore, nu-ţĭ rĕmâne alta, decât sĕ iai banĭ împrumut. Uite, s'a făcut o bancă de banĭ la óraş şi dă banĭ la ómenii de omeniă ca sĕ se ajute. Dumniata încă-i căpĕta, ţi-oiu face eu scrisóre. Ér după o sută trebue sĕ plătescĭ pe an 10 fl. camătă. De socoţĭ, eu îţĭ fac scrisorile, mâne am şi eu de mers la oraş şi te iau cu mine 'n căruţă şi mâne séră escĭ cu banĭ“.

— „Dumneḑeu te ţină, domnule părinte, şi-ţĭ dée Dumneḑeu sănĕtate m'oiu duce sĕ mĕ înţeleg şi cu borésă, şi-oiu venì şi ţi-oiu spune cum ne-am hotărît“.

Badea Grigorie eşì dela preotul mai puţin îngândurat, decât cum întrase. Voiu lua o sută împrumut ḑicea el, din ea mi-oiŭ acoperi năcasurile, mi-oiŭ cumpĕra nutreţ la vite şi bucate şi de dulce 'n casă. Apoi voiŭ ţiné bine boii şi colo la Sân-Petru i-oiŭ vinde şi din ei voiŭ rupe suta, ce voiu băga-o la bancă, ér din ce mi-a rĕmâné, voiu mai cumpĕra o vacă, lângă care o am sĕ nu rĕmân cu jugul de tot jos.

Aşa se gândia el, mergênd dela popa aţă acasă pe mijlocul drumului şi nicĭ nu băga de sémă, că pe lângă el trecù repede ca o porumbiţă 'n sbor fata popii, Anica, cu o merindare mare albă plină de ceva şi intrà în casă la el înainte de-a ajunge el, ba până se ajungă el acasă, ea şi eşise şi îl întêlnì în drum. Veḑĭ, că el era bĕtrân şi boléc şi nĕcăjit, ér ea era ca o porumbiţă de tinerică şi de uşurică. Când întrà în casă îşĭ aflà borésa şeḑênd între perinĭ şi mâncând la un ou de prescură, ér pe Susănica o aflà cu o jumĕtate de prescură în mână. Ele mâncau lăcomóse, ca omul flămânḑit, şi erau prea fericite, că pot băga în gura lor o bucătură bună, cum dela Crăciun nu mai mâncase.

— „Voi ce mai faceţĭ?“ întrebà badea Grigore, întrând în casă şi făcêndu-şĭ palma punte de-asupra ochilor, ca sĕ pótă zărì mai bine.

— „Facem bine, tată“, rĕspunse Susana, „că mâncăm prescurĭ; hai mâncă şi dumniata, că ni-a adus domnişóra popii vre-o opt prescurĭ mândre şi marĭ“.

— „Dumneḑeu sĕ-i dée bine şi sănĕtate, dragile mele, că şi boléc şi nĕcăjit, cum sunt, nu mi-se mai făcea la mălaiul gol, déră o lecuţă de prescură sfinţită nu ḑic, că n'oiu îmbuca“.

Şi-şĭ rupse badea Grigore un ou de prescură, şi îmbucà lacom odată din el, dér numai odată, că venindu-i în minte vitele cele hămisite de fóme, nu-i mai mergea nicĭ prescura cea sfinţită pe grumaḑĭ.

— „Dér de ce numâncĭ, tătucă?“ întrebà Susănica.

— „Ce te-a apucat ér, de nu mai îmbucĭ?“ Intrebà şi lelea Todora, din pat, borésa badii Grigore.

— „Nu merge, dragile mele, nu merge pe grumaḑĭ nicĭ sĕ fiă pască dela Pascĭ, că fóme-mĭ e, şi bună-i şi sfânta prescură, cât şi cu ochii sĕ-o mănâncĭ, dér când mĕ gândesc la amărîtele ale de vite, ce stau legate în grajd la iesle, numai cu ogrinjĭ dinainte, mi-se rupe inima.

lilor culturei nu se înscriu totdéuna pe paginile nemuririĭ; antichitatea nu ne-a transmis nicĭ un nume dintre ale celor trei sute de eroĭ, carĭ cădură pentru patrie la Thermopile, dér totuşĭ memoria gloriósă a acelei falange a străbătut vécurile şi a smuls admiraţia omenirei întregĭ.

Millo este şi el unul dintre soldaţii falangei apostolatului cultural prin artă. Dér legile nestrămutate ale firei au ḑis omului de talent: îţĭ dau arme, luptă; te-am înzestrat cu un dar, luptă, contribue la cultura omenirei, trăeşte din entusiasm şi vise, luptă pe câmpul nesfêrşit al luminei, mergĭ, alérgă cătră nemurire.

Nemurirea! Câte-va florĭ, o amintire ce se şterge ḑi cu ḑi si apoi uitarea... Uitarea! — Etă rĕsplata artistului. A căḑut cortina, totul s'a sfêrşit. Dér Millo, memoria sa va mai trăi printre camaraḑii sĕi. Depunênd acéstă cunună pe mormêntul tĕu, îţĭ ḑicem: luptător din falangele apostolatului culturei naţionale, memoria ta va fi neştérsă dintre noi!

Neajunsele învĕţătorilor.

De pe Valea Almaşului 1 Sept. 1896.

On. Redacţiune! Un bărbat iubitor de şcólă, din tractul Făgetului, într'unul din numerii trecuţĭ de Duminecă ai preţuitei „Gazete“ a arătat calea, pe care purceḑênd am putea ajunge în scurtă vreme a avea un numĕr de ajuns de învĕţătorĭ calificaţĭ, pe carĭ avêndu-i multe şcóle române s'ar deştepta din amorţélă, ar începe la muncă cu zelul albinei şi ar croi naţiunei un viitor mai fericit.

Insĕ, după a mea părere, a-ne câştiga învĕţătorĭ mulţĭ, ca sĕ ne fiă şcólele scutite de pericolul, ce le ameninţă, nu este destul, căcĭ înzadar va avea un car róte bune, nóuĕ, décă acelea sunt impiedecate prin beţe, că tot nu se vor învârti, ci numai vor fi trase, întocmai ca sania după vite. Ba pe pămêntul fără zăpadă numai tare cu greu vor putea fi trase.

Aşa déră, décă voim ca noua óste românéscă, învĕţătorimea nóstră sĕ nu se tot împiedece în mersul ei, trebue a-i scóte beţele din róte, a-i lua din cale tot ce ar putea împiedeca în ajungerea scopului. Şi piedecele acestea sunt fórte multe la numĕr, ba ce i mai mult, pe unele ni-le causéză chiar legile statului, căcĭ legislatorii noştri nu-şĭ bat capul îndestul cu aceea, că cutare lege, după ce va intra în vigóre, pute-se-va esecuta, orĭ ba?

Aşa este legea din 1891 art. 43, referitor la pensiunea învĕţătoréscă. Acest articul de lege prescrie, că fiă-care părinte cu copil de şcólă e dator a plăti anual la fondul de pensiune al învĕţătorilor, o taxă de 15 cr. Şi câte ocărĭ şi înjurăturĭ nu aude bietul învĕţător din partea poporului pentru ei? Pe câţĭ nu-i aude strigând: Pentru ce sĕ plătim noi pensiune învĕţătorului? Plătéscă-şi-o el, etc. măcar că învĕţătorul nu pórtă vina pentru acéstă sarcină a poporului.

A doua piedecă e dotaţiunea slabă. Căcĭ ce sunt 83 cr. plată pe ḑi din 300 fl. la an pentru un om inteligent? Din ei trebue sĕ se susţină pe el, familia de multe orĭ constatóre din 6—8 membri, sĕ-şĭ créscă copiiĭ la şcólă, sĕ-şĭ plătéscă darea anuală, medicul în cas de bólă, taxa la fondul de pensiune etc... etc... Apoi décă luăm în considerare şi împrejurarea, că acest salar îl capătă de multe orĭ fórte neregulat, ne vom convinge, că acéstă piedecă e una dintre cele mai marĭ în calea progresului, făcênd pe orĭ care tinĕr mai talentat sĕ se feréscă pe cât se póte de a-şĭ alege acéstă carieră de suferinţe. Işi alege o carieră, pe care póte păşi cu mai puţine conoşcinţe póte şi cu tóte acestea avênd un salar mai bun, regulat şi fără de a auḑi pentru munca sa atâtea înjurăturĭ.

E drept, că § 7 al Art. de lege XXVII. din 1893 dispune, că învĕţătorului e dator susţinatorul şcólei a-i solvi salariul regulat, lunar séu în rate trei-lunare anticipative; cu tóte acestea în fórte multe casurĭ nu 'i se solvesce nicĭ când ar fi sĕ priméscă a 2-a şi a 3-a rată. Şi asta se întêmplă din causa sĕrăciei poporului. De cumva alérgă după ajutor la oficiile civile atuncĭ érăşĭ 'şĭ aprinde însuşĭ pae pe cap şi nu are pace cu poporul.

Eu ḑic, că până când nu se va regula din partea celor competenţĭ modul de a scóte şi solvi salariu învĕţătoresc, până când nu vor fi renumĕraţĭ mai bine învĕţătorii pentru munca lor, până atuncĭ tinerii noştri nu se vor prea însufleţi cariera dăscăléscă nu, căcĭ vĕd, că pânea învĕţătorului e de tot sécă şi amară.

Al treilea neajuns mare e, că nu avem *pragmatica de serviţiu*. Şi ne fiind acésta, multe senate şcolare parochiale îşĭ greşesc paşul când judecă în causele disciplinărĭ ale învĕţătorilor. Eu sunt amicul acelei părerĭ, ca sĕ se ia din mâna senatelor şcolare parochiale dreptul de-a judeca asupra învĕţătorilor în causa disciplinărei, pentru-că în cele mai multe locurĭ singurul om inteligent în senat e preotul. Ceilalţĭ aprópe, toţĭ sunt ómenĭ, carĭ cugetă, că „de nu ne va plăcea învĕţătorul, (pentru-că ne silesce sĕ-i plătim salariul etc.) îl vom destitui, căcĭ la noi e puterea“. De cumva învĕţătoriul o duce rĕu cu preotul, cine scie pentru ce, orĭ póte chiar numai pentru vr o causă personală, atuncĭ îndată e în pericul de-a puté fi destituit. Acésta taie adênc în auctoritatea învĕţătorului şi tînĕrul, care ar îmbrăţişa din inimă acéstă carieră se înstrăinéză de ea, vĕḑênd suferinţele altorá; — un neajuns acesta, pe care autorităţile nóstre bisericescĭ s'ar putea delătura.

Decĭ îngrigiască-sĕ mai marii noştri bisericescĭ ca sĕ ni-sĕ mai îmbunătăţéscă starea, sĕ ridice vaḑa diplomei învĕţătorescĭ la locul ce i-se cuvine, sĕ delăture piedecile, ce ne stau în calea progresului; cu alte cuvinte: sĕ părăsim calea cea veche şi sĕ ne întogmim şi noi ale nóstre pe o cale nóuă mai corespunḑătóre scopului şi atuncĭ tinerii noştri nu se va feri de acéstă carieră.

Un învĕţător.

Producţiune poporală.

Ţéra-Oltului, Septemvre 1896.

St. D-le Redactor! Despre producţiunea teatrală împreunată cu declamărĭ şi urmată de dans a tinerimei studióse din comuna *Colun*, com. Făgăraşului, ţinută în 30 August n. c. Vĕ rog sĕ-mĭ îngăduiţĭ niţel spaţiu în colónele iubitei nóstre „Gazete“ pentru o scurtă dare de sémă.

Producţiunea s'a început la 8 óre séra cu dialogul: „Negustorul şi nărodul“, de Anton Pan, predat de Nic. *Suma*, pedagog anul III (negustor) şi Nic. *Ticaciu* stud. de clasa VI gimn. (nărod), care a fost cu succes predat; cu deosebire d-l Ticaciu şĭ-a interpretat bine rolul de nărod.

După acest dialog a urmat: „Epistola mea“, scene din viéţa militară, predată de d-l Ioan *Vintilă*, pedagog an. III, care încă a produs mult haz în publicul ascultător.

„Pisica“ comediă într'un act de T. Alexi, înfăţişată astfel: Toma plugar bogat (d-l N. Ticaciu), Ilina fiica sa (d-ra Ana Ticaciu), Gavrilă tînĕr plugar bogat (d-l I. Giurca student de cl. IV gimn.), Leonte învĕţător (d-l N. Suma ped. a III), Nicula plugar (d-l N. Dumitru pe a. II), Baba Safta, preschimbată în bărbat (d-l Aurel Barbu, stud. de cl. IV gimn.) şi o servitóre, — încă a fost cu succes predată. Bine şĭ-au jucat rolurile mai ales Toma plugar bogat, Ilina, Gavrilă şi Baba Safta.

După acésta a urmat alt dialog: „Invĕţătorul cel bĕtrân şi cel noviţ“ de Iacob Murĕşianu predat de d-nii Ioan *Vintilă* (înv. bĕtrân) şi Nic. *Suma* (noviţ), care încă a succes pe deplin.

„Tatăl şi fiiul“, dialog predat de d-nii Nicolau Ticaciu (tatăl) şi I. Giurca (fiiul) asemenea a succes pe deplin.

După acestea a urmat: „Noroc în casă“, comediă într'un act de Truică, în persónele: Mitru econom (d-l N. Ticaciu), Petru, fiiul sĕu (d-l N. Suma) şi Maria, fată orfană în casa lui Mitru (d-şóra M. Giurca), carĭ toţĭ şĭ-au jucat bine rolurile.

In sfîrşit s'a predat: „Rasirul din Paris“, de către d-nii I. *Vintilă* (rasir) şi Nic. *Suma* (muşteriu), care a produs atâta rîs şi voiă bună în public, încât credeai, că nu mai încetéză.

Tinerii diletanţĭ au fost călduros aplaudaţĭ după fiă-care punct din program, ér la punctul din urmă aplausele credeai, că nu mai încetéză. După producţiunĭ a urmat şi o petrecere cu joc, la care tinerimea şĭ-a petrecut până în dalbele ḑorĭ.

Deşi petrecerea a avut un caracter mai mult local, totuşĭ am vĕḑut şi câţĭ-va óspeţĭ străinĭ, între carĭ pe d-l Cordescu dela Foventea, not cerc. G. Vasu, Benedicti, I. Pop David ş. a. Petrecerea a avut un succes mai mult moral, decât material, aşa că tinerii diletanţĭ aŭ trebuit sĕ mai jertféscă dela sine pe lângă timp chiar şi parale, pentru acoperirna unor spese. Cu tóte acestea speréză, că la vara viitóre vor afla un sprijin mai călduros şi material din partea inteligenţei din jur.

La buna reuşită a petrecerei a contribuit mult şi bĕtrânul Ticaciu, apoi învĕţ. I. Giurca, primarul Stoica, colect. I. Suma, N. Giurca ş. a.

Fiă, ca astfel de petrecerĭ sĕ se ţină pretutindenea, pe unde se află tinerime studióse într'un numĕr mai însĕmnat, ca aşa şi poporului sĕ i-se pótă da ocasiune bine-venită pentru apreţiarea învĕţăturei şĭ culturei nóstre naţionale.

Corespondentul.

SCIRILE ḐILEI.

— 13 (25) Septemvre.

Maghiarisărĭ de nume. Ḑiarul oficial maghiar „Budapesti Közlöny“ în numĕrul sĕu de alaltăerĭ publică următórele date statistice de maghiarisare a numelor: In jumĕtatea primă a anuluĭ 1896 şi-au maghiarisat numele 683 persóne, dintre carĭ după confesiune: 426 sunt israeliţĭ, 200 rom. cat. 34 reformaţĭ, şi 23 gr. catolicĭ. Cu ocasiunea acésta, reamintind ordinaţiunile mai recente ale miniştrilor ungarĭ, ca funcţionarii lor subalternĭ sĕ-şĭ maghiariseze numele, aflăm cu scop a publica numele acelor rĕtăciţĭ Românĭ, aparţinĕtorĭ corpului funcţionarilor dela gara Aradului, carĭ şi-au maghiarisat numele. Etă-i: George Hamzea în „Hunyadi“; Todor Mariş în „Marosi“; Ştefan Mare în „Márki“; Ştefan Nica în „Nagy“; George Pascu în „Puskas“; Ştefan Preoup în „Balog“; Ştefan Pascuţ în „Váradi“; şi Mircu Rusu în „Orosz“.

—o—

Un Român premiat de o societate literară francesă. „La société pour l'impression des vieux textes français“ din Paris a premiat de curênd o lucrarea a d-lui *Ovidiu Densuşianu*, licenţiat al facultăţei de litere din Iaşĭ şi diplomat al „Şcólei des Hautes Etudes“ din Paris. Subiectul lucrărei premiate e o branşă din ciclul legendelor Narboneze şi pórtă titlul „La prise de Cordres“. Recensiunea a fost făcută de d-l *Gaston Paris*, membru al Academiei francese, care s'a pronunţat în mod fórte elogios asupra lucrărei d-lui Densuşianu. Pe lângă premiul de *1000 de francĭ*, societatea a hotărât sĕ tipăréscă pe spesele sale lucrarea d-lui Densuşianu. Felicităm şi noi pe d-l Densuşianu pentru succesul sĕu, care numai laudă póte aduce românismului din partea străinătăţii.

—o—

Şcólă „milenară“ în Bran. Ministrul unguresc de culte şi instrucţiune publică s'a „milostivit“ din punga altora sĕ facă şi în Bran o şcólă unguréscă de stat, măcarcă afară de câţĭ-va slujbaşĭ nu se află în tot Branul picior de Ungur. Şcóla a fost deschisă în 15 Septemvre n. c. Cu ocasiunea acésta pe castelui Branului s'au arborat stégurĭ unguréscĭ, măcarcă castelul stă sub administraţia Saşilor din Braşov. In biserica romano-catolică s'a oficiat serviciul divin, care s'a început cu „Szo-

---

Joiana, din mică ce-i, din firea ei, amu, după ce a rĕmas numai pielea pe óse, par'că-i capră, nu vacă. Surana, mare cum e cât o cămilă şi sură ca ursul, amu, de când hămisesce, ai jura că-i urs dela comediă, flocos, hîd, plin de nĕcas, de sĕ nu te uiţĭ la el; Păun, din firea lui nu era gras, ér amu-i ca gardul, 'i se vĕd sĕracul cóstele, ca la caii cei jidovescĭ. Mi-se rupe inima când îi vĕd, şi io, boléc, nu le pot câştiga hrană! Vai şi de vită, când cade în mâna unui om boléc şi slăbĕnog“...

— „Tată“, — îl întrerupse Susănica — „ia uită cine intră pe pórtă cu o legătură de tuşlenĭ în spate? Uite, după el altul, cu o legătură mare de fên în spate; óre ce vréu? merg sĕ vĕd. „Şi cu aceste Susănica se repede pe uşă afară, sĕ vadă, cine-s, că nu li-se vedea faţa, fiind cu legăturile de nutreţ în cap şi fiind-că ploua ca din cofă, păşiau bărbătesce către şură.

Intr'o minută ea se întórse şi spuse: „tată, părintele ni-a trimis pentru vite o legătură mare de turjenĭ prin slugă şi o legătură mare de fên bun prin crâsnicul“.

— „Du-te, mândră, şi le spune că-i mulţămesc!“ ḑise badea Grigore şi-şĭ lăsă cotele pe mésă şi rupse într'un plâns cu suspin ca de copil mic; şi plângea şi lelea Todora, şi vĕḑêndu-i plângênd, rupse a plânge şi Susănica. Toţĭ plângeau de bucuriă, că s'a aflat un suflet aşa de îndurător pentru ei. După ce îşĭ mai descărcă badea Grigore sufletul, se sculă oblu în picióre şi ḑise: „Dómne mulţămescu-ţĭ şi dă viéţă şi sănĕtate părintelui nostru, că-i popă şi creştin ca nime în lume. De nu era el, mĕ prăpădiam de nĕcas. Apără-l Dómne de rele şi de supĕrărĭ, precum el mĕ apĕră pe mine şi casa mea şi vituţele mele!“

După un restimp începù lelea Todora din pat: „Óre, mĕi bărbate, cum vine părintele de ne trimite aşa de-odată hrană şi nóuă şi la vituţele nóstre? Cine sĕ-i fi spus de năcasul, ce a dat peste capul nostru?“

— „Ḑicĭ că cine? Étă eu! Nu te dóre — nu te legĭ! Când escĭ în rĕu şi 'n nĕcas, puţinĭ sunt carĭ îşĭ aduc aminte de tine; când escĭ în bine, toţĭ îţĭ sunt cumetri şi cuscrii şi prietinĭ bunĭ. M'am dus, muere, îngândurat de acasă, sĕ aflu pe cine-va sĕ mĕ scótă din nĕcas, că la noi nime nu mai vine de când bolim şi ne merge rĕu. Amu n'avem nicĭ cuscrii, nicĭ cumetri, nicĭ prietinĭ, suntem ca Iov din căzaniă. Dér unde sĕ dau de omenĭ? Afară ploua de cura, suflet de om nu vĕḑui p'afară, toţĭ erau prin case orĭ pe la cea secrétă de prepănaţă. Acolo, în putórea aceea, nu m'am dus, că şi afară mĕ înăduşesc, d'apoi în putórea Jidanului? M'am gândit sĕ merg aţă la popa sĕ-i spun nĕcasul ce ne pasce şi sĕ-l rog de un sfat bun, că d'aceea ni-l'a trimis Dumneḑeu părinte. Şi m'am dus. Şi i-am spus din fir în pĕr nĕcasul ce ne pasce, i-am spus, că bolim, că ni-se gată bucatele, că nutreţul ni-s'a ciuntat de mult şi vitele stau sĕ móră de fóme; i-am spus, că nicĭ porc de Crăciun nu am avut, că ni-l'a dus jucuţăul pentru dare, şi 'l'am rugat de sfat. Şi scii ce a ḑis d-l părinte?... domnialui a ḑis aşa, că orĭ sĕ vindem o moină, orĭ sĕ luăm dela bancă din oraş o sută de banĭ împrumut, sĕ ne scăpăm din nĕcas“....

— „Vai de mine şi de mine, Grigore, sĕ luăm noi banĭ împrumut şi neam de neamul nostru nu a luat! Ne-ar mânca ruşinea satului! D'apoi camĕta cea mare? Ce-ar şi ḑice bietul Pavel, când ne-ar afla înglodaţĭ în datorii?“

— „Da când ne-ar afla numai cu trei moine, că patru avem de tóte, ce-ar ḑice atuncĭ?“

— „Rĕu 'i când nu-i bine în tótă

zat“-ul! Popa catolic a ţinut apoi o vorbire „patriotică“, după care s'a cântat „Isten áldd meg a magyart“. Din întêmplare „csárdáşurĭ“ nu s'au jucat în biserică, ci „Dumnedeul Maghiarilor“ a fost preamărit de astă-dată numai prin „éljenurĭ“ patriotice. — Ce lume d'albă! Décă într'o biserică de-a nóstră Românii ar cânta imnul nostru naţional, óre câte cete de gendarmĭ s'ar trimite pentru arestarea lor?...

—o—

De ale armatei. Ministrul comun de resbel a numit pe d-l Ioan *Oltean* capelan militar în reservă la regim. de infanteriă Nr. 2; pe d-l Dr. Alesandru *Bordia* suplent de medic asistent militar; în fine sub-locotenentele în reservă Octavian Felecan dela regim. 51, nefiind apt pentru serviciŭ la trupă, a fost pus în disponibilitate pentru servicii locale.

—o—

Cununiă. D-l *Nicolau Runcean* din Măgura şi d-ra *Varvara Enescu* din Peştera se vor cununa Domineca în 22 Septemvre v. c. la órele 12 din di în biserica română gr. or. din Peştera. — Dorim fericire tinerei părechĭ!

—o—

Miseria în Galiţia. Diarul polon „*Kurjer Przmyski*“ publică următorul fapt trist, care dovedesce miseria ţĕrănimii galiţiene: Cu ocasiunea petrecerei monarchului la manevrele din Galiţia, locuitorii polonĭ din satele aflătóre în jurul oraşelor Lipovic şi Przmysl îi întinseră Majestăţii Sale 7600 rugărĭ de ajutorare, carĭ au fost transportate la Viena în 4 dulapurĭ marĭ.

—o—

Curs de moşit. Ministrul ungar de culte şi instrucţiune publică a creat 20 stipendii pentru cursul de moşit din Cluşiu. Doritórele de-a concura au de a-se adresa cu rugările lor către medicul orăşenesc, d-l Dr. Iosif Fabritius.

—o—

Esportul român de animale şi producte animale. Direcţiunea generală a serviciului sanitar român aduce la cunoscinţa generală, că, în urma încetărei cu desĕvêrşire a epizootiei de febră aftósă (bólă de gură şi de picióre), ce a existat în judeţul Ialomiţa, ridicându-se tóte mĕsurile de poliţie-veterinară, sĕ permite exportul în străinătate şi transportul în ţéră al animalelor şi al productelor animale brute din acel judeţ, în conformitate cu legea, regulamentele şi instrucţiunile de poliţie-veterinară.

—o—

Un lăcătar de maşinĭ, care sĕ fiă în stare a conduce atelierul mecanic, pe care d-l *Petru Manciu* îl întemeiéză în Oraviţa cu scop de-a confecţiona un *nou sistem de maşinĭ de cusut*, — invenţiă propriă a d-lui Manciu, patentată pentru Austro-Ungaria — póte afla aplicaţiă în acel atelier cu fórte frumóse şanse pentru viitor. Lăcătarii (Maschinen-schlosser) doritorĭ de-a ocupa acel post au de-a se adresa d-lui Petru Manciu în Oravitza (Banat) până la sfîrşitul lui Noemvre c. — Avis lăcătarilor românĭ!

—o—

Liferare. In cancelaria camerei comerciale din Braşov sunt espuse spre vedere escrierile de concurs ale direcţiunei căilor ferate reg. ung. din Miskolţ şi a direcţiunei fabricei de maşinĭ a căilor ferate pentru liferarea mai multor obiecte de lemn, văpselĭ, uleurĭ, materiale şi chemicale, lucrurĭ de perierĭ, de lut, părţĭ constitutive de cuptóre, cărbunĭ de lemn şi de pétră etc.

Sĕrutul lui Iuda.

Acele diare maghiare, carĭ numai dilele trecute aveau pentru tot ce e românesc espresiunile cele mai murdare şi necalificabile, astădĭ, din incidentul visitei monarchului austriac în România, se întrec în a aduce elogiurĭ regelui Carol, statului român şi mai ales armatei române. Etă spre pildă ce scrie la loc de frunte „Pester Lloyd“ de alaltăerĭ, între altele:

„Incă câte-va dile — şi stégurile şi standardele, trecute prin lupte, ale armatei române, carĭ înainte cu 18 anĭ fâlfăeau *victoriόse* pe câmpurile pline cu sânge ale Plevnei, se vor pleca cu veneraţiune înaintea monarchului nostru, care va petrece de prima dată pe pămêntul României. Ochiul de militar, ager şi esaminator, al Suveranului nostru va zăcé plin de plăcere şi de recunoscinţă asupra *admirabilelor trupe românescĭ.* Este acea armată, care la începutul resbelului ruso-turc a fost disconsiderată din partea comandanţilor ruşĭ, sigurĭ de învingere, care însĕ în momentul decisiv *a mântuit colosul rusesc* dela desastru. In luptele acelui rĕsboiŭ trupele românescĭ deteră *probe strĕlucite de vitejiă, abnegare, resistenţă şi mulţumire.* Armata română este astădĭ deja un *factor important,* care probabil va ajunge la o *insemnĕtate hotărîtóre,* cu ocasiunea resolvărei cestiunilor europene“.

Incă odată dicem: Sĕrutul lui Iuda! Orĭ ce vorbe dulcĭ şi fermecătóre sĕ întrebuinţaţĭ, nu ne veţĭ seduce, căcĭ din păţaniă bine scim, cine sunteţĭ şi ce plătiţĭ!

Colonisările în Ardeal.

Ministrul unguresc de agricultură a făcut dilele acestea o dare de sémă către dietă asupra isprăvilor sĕvêrşite până acum cu politica prin economisărĭ. El raportă, că a cumpărat până acum în Ardeal trei moşii pentru colonisărĭ, anume una la *Şermaş* pe Câmpiă cu 600.000 fl.; alta la *Nimigia ungurésca* în Com. Bistriţa-Năsĕud cu 75,000 fl.; a treia la *Vita* în Com. Szolnok-Dobâca cu 600,000 fl.

La *Şermaş*, pe Câmpiă, unde marea proprietate cumpărată pentru coloniştĭ e împărţită în 188 moşii micĭ, (cam de câte 20 jugĕre), fiă-care moşiă se vinde coloniştilor *cu câte 3080 fl.;* câte 154 fl. de jugĕr. După preţul de cumpărare au sĕ plătéscă în primii doi anĭ câte 3% interese; amortisarea începe numai în anul al treilea şi are sĕ se facă în timp de $30\frac{1}{2}$ anĭ, plătind după preţul de cumpărare câte 5% ca interese şi amortisare, solvibile în douĕ rate anuale: la 1 Aprilie şi 1 Octomvre a fiă-cărui an.

In înţelesul § 3 al art. de lege V din 1894, coloniştilor li-se dau gratuit: 7 jugĕre înlăîntrul comunei pentru clădirĭ publice: locuinţa preotului, notarului şi învĕţătorilor; tot înlăîntrul comunei sunt destinate 7 jugĕre şi câţĭ-va stânjinĭ pentru drumurĭ, piéţă şi gropĭ pentru lut. La câmp sunt destinate 200 jugĕre şi câţĭ-va stânjinĭ pentru scopurĭ publice; din acest teritoriu sunt reservate comunei 64 jugĕre şi câţĭ-va stânjinĭ pentru şcóle de pomărit, cimiteriu, loc de adăpat şi de zăcut pentru vite etc.; aprópe 24 jugĕre ca competenţă notarului şi peste 33 jugĕre pentru înfiinţarea unui fond al comunei, apoi ca porţiune canonică pentru preot 60 jugĕre, pentru alte scopurĭ bisericescĭ aprópe 31 jugĕre pentru înfiinţarea unui fond, al şcólei şi Kişdedovului aprópe 50 jugĕre şi în fine pentru scopurile Kişdedovului peste 25 jugĕre.

Pentru ca şi locuitorii băştinaşĭ ai satului, (carĭ la Şermaş toţĭ sunt Românĭ) sĕ aibă „un avantagiu“ din acéstă colonisare li-s'au dat şi lor 90 jugĕre loc de păşune, dé nu în cinste, ci *numai în arendă pe timp de 10 anĭ,* avênd sĕ plătéscă de fiă-care jugĕr câte 1 fl. 50 cr. la an. Preotului român gr. cat. din Şermaş însĕ, pentru înmulţirea venitelor sale, 'i s'au dat gratuit spre folosinţă 10 jugĕre, dér *cu condiţia, de-a 'i se puté lua îndĕrĕt orĭ când va voi ministrul.*

Casele coloniştilor le edifică statul. Fiă-care casă constă din câte-o odaiă spre stradă, alta spre curte, ér între ele loc pentru bucătăriă. Cheltuelile clădirei variéză dela 725—800 fl. Pentru a li-se face coloniştilor o uşurinţă şi mai mare, din spesele avute cu clădirea caselor, statul va suporta însuşĭ câte 400 fl. de fiă-care casă, rĕmânând în sarcina colonistului numai restul de alte 400 fl., pe carĭ îi va plăti prin amortisare de-odată cu preţul moşiei.

In 1894 s'au edificat 55 case, ér în 1895 alte 106 case. Coloniştii aduşĭ la Şermaş sunt economĭ din comitatul Vesprimului; moşiile marĭ însĕ au fost ocupate cu economĭ, esperţĭ în împrejurările locale. In present sunt 120 familii de coloniştĭ constătătóre din 380 suflete.

La *Nimigea ungurésca* se vor împărţi între coloniştĭ aprópe 706 jugĕre. Dintre acestea: 35 jugĕre pentru scopurĭ publice, vre-o 6 jugĕre pentru drumurĭ şi strade, ér restul pentru crearea à 25 moşii constătătóre fiă-care din câte 26 924/1600 jugĕre. O moşiă cuprinde: 8 stânjinĭ intravilan, aprópe 6 jugĕre loc arător de clasa I, 7 jugĕre de cl. II şi peste 5 jugĕre de cl. III; apoi $1\frac{1}{2}$ jugĕr păşune de clasa I; şi 1 jugĕr păşune de clasa II peste 5 jugĕre pădure comună. Preţul de cumpărare al unei moşii e 2800 fl., carĭ se vor plăti în aceleaşĭ condiţiunĭ ca şi la Şermaş.

La Nimigia se vor aduce economĭ din „Alföld“ de religia reformată, pentru a fi de aceeaşĭ lege cu locuitorii maghiarĭ băştinaşĭ din Nimigia. Casele pentru coloniştĭ sunt deja gata, după modelul celor dela Şermaş.

La *Viţa* se vor puté începe colonisările numai în anul viitor. Casele pentru coloniştĭ se edifică şi aicĭ.

SCIRI ULTIME.

Budapesta, 24 Septemvre. In şedinţa de astădĭ a *conferenţei interparlamentare de pace,* secretarul general *Gobat* dete cetire epistólei d-lui *Urechiă,* în care acesta în numele poporului român, salută conferenţa şi îşĭ esprimă părerea de rĕu, că din *motivele espuse la Bruxella,* grupul deputaţilor românĭ nu póte lua parte la congresul din Budapesta. In fine d-l Urechiă asigură pe colegii sĕi conferenţiarĭ, că în anul 1897 érăşĭ va sta alăturea cu dênşii orĭ în ce ţéră îşĭ va ţiné congresul şedinţele.

Constantinopol, 24 Septemvre. *Bombele Armenilor* espuse în arsenal potenţiază agitaţia Mohamedanilor. Emigrarea Armenilor duréză neîncetat.

Atena, 24 Septemvre. La *Mallevici,* cercul Heracleon, s'a întêmplat *o ciocnire sângerósă între Turcĭ şi Creştinĭ.*

Roma, 24 Septemvre. Pană acuma s'au chemat la arme *23,000 matrosĭ* concediaţĭ. Intréga flotă italiană este în tot momentul *gata de plecare spre Orient.*

Toulon, 24 Septemvre. *Douĕ pancerate şi douĕ încrucişătóre* au căpătat porunca sĕ plece în apele Levantine pentru întărirea escadrei francese.

Literatură.

Instrucţiune în afacerea dărilor de beutură de consum şi de vêndare pentru *vin, bere, carne, zahar şi spirtuóse* în folosul economilor şi proprietarilor de vii 1 esemplar trimis franco 12 cr. Vêndĕtorilor 30% rabat. Se află de vêndare la d-l *Emanuil Barbulescu,* învĕţăt. gr. ort. român în Pesac.

---

forma; că fără loc încă-i rĕu, dér cu datoria 'n grumadĭ încă-i greu“.

— „Aşa-i de fost, dér de ai noroc, de datoriă mai poţĭ şi scăpa, dér locul de-l vindĭ odată, vêndut e în vecĭ, orĭ că-l rescumperĭ cu douĕ preţurĭ, că ómenii se înmulţesc, dér pămêntul nu cresce. Fără eu n'am gândit aşa: boii noştri sunt boi marĭ, dér hitiuanĭ, cum sunt, nu putem nicĭ lucra omenesce cu ei, nicĭ nu au nicĭ un preţ, de am da a-i vinde; vaca încă-i slabă. Apoi acum cu scumpetea asta de bucate şi de fên nicĭ vitele, care-s mai bune, nu au preţ. Dér eu m'oiu pune şi voiu lua o sută bună împrumut pe-o jumĕtate de an. Din banĭ voiu lua bucate şi nutreţ şi de dulce, şi, de-o fi sĕ avem noroc, la cea tómnă boii vor fi graşĭ, 'i-oiu vinde şi voiu plăti suta împrumutată, şi voiu vinde şi văcuţa asta, şi voiu cumpĕra pe banii ei şi pe cei rĕmaşĭ din boi douĕ vacĭ ca doi boi, cu doi bouţĭ sub ele, şi — când a venì Pavel, va afla moşióra întrégă va afla douĕ vacĭ bune, şi doi juncanĭ bunĭ. Eu gândesc, că aşa sĕ facem, tu borésă, şi de ni-a ajuta Dumnedeu, sĕ ni-se împlinéscă gândul, atuncĭ noi scăpăm érăşĭ de-asupra nĕcasului: de unde nu, va fi ce-i scrisă şi ce ni-i împărţită!“

— „D'apoi“, grăì borésa, „décă credĭ că aşa-i bine, tu fă, că tu eştĭ cap de bărbat, apoi dér nicĭ părintele nu te-ar îndemna sĕ facĭ, de ar crede că nu-i bine, că el de acolo n'are nicĭ folos, nicĭ pagubă“.

— „Aşa gândesc şi eu“, adause badea Grigore, şi-şĭ lua bâta şi se duse érăşĭ la popa, sĕ-i spună, că s'a socotit sĕ facă d-l părintele bine şi sĕ mérgă cu el la bancă sĕ-i scótă o sută de florinĭ pe o jumĕtate de an.

*

In diua de Pascĭ badea Grigore era alt om, mai verde, mai vesel, mai oblu, par'că era şi mai înalt cu o palmă bună. Nicĭ focuitele de junghiurĭ nu-l mai nĕcăjeau aşa tare. La borésă încă parcă-i era mai bine. Drept, că şi plóia încetase, ceriul se luminase, paserile ciripiau, pomii muguriau, ér érba, după ploile cele multe, acum cu căldura asta bună de primăvéră se ivia vĕdênd cu ochii, colo un firicel, dincolo altul...

Badea Grigore scăpase de-ocamdată de grijile ce-l munceau di şi nópte şi carĭ îi făceau dilele şi mai posomorîte, de cum erau. El luase dela bancă o sută de florinĭ, din oraş cumpĕrà numai decât o untură mare, 2 mierţe de grâu curat sĕ aibă pe Pascĭ şi vre-o 10 mierţe de cucuruz, sĕ aibă pân' s'or cóce holdele, ér dela părintele cumpĕrase cu 40 fl. o claiă bună de trifoiu, după care béu vitele apă bine şi se îngraşă vĕdênd cu ochii. Din banii rĕmaşĭ cumpĕrà cele trebuincióse, încălţii, seminţe şi plătì darea pe anul întreg, sĕ nu-i mai calce jucuţăul uşa, şi-i mai rĕmaseră banĭ de cumpĕrà o scrofă gata de fĕtat.

Acum era badea Grigore alt om. Mergea vesel la biserică, venea vesel acasă şi da nutreţ bun vituţelor, şi le ţĕsăla şi le grijea cum scia el mai bine. Şi se întrămau vitele lui badea Gavrilă vĕdênd cu ochii, şi el era vesel şi încetu cu încetul décă nu-l mai turburau atâtea gândurĭ — se făcù deplin sănĕtos; că gândurile grele încă bolnăvesc pe om, ér împuţinându-i-se gândurile şi bólele îl părăsesc pe om.

Când era pe la Ispas, badea Grigore gătase de arat şi boii lui gândiai că n'au tras nicĭ o brazdă, atâta erau de frumoşĭ şi de voioşĭ. De aci încolo boii merseră la păşune, ér vaca o ţinù la grajd cu lucernă verde mestecată cu nutreţ uscat; se temea sĕ-o mâie la păşune, că da semne că 'i se apropiă timpul fĕtatului: Pe Rosale vaca era cu viţel şi casa cu lapte. Acum era şi mai mulţămit badea Grigore. Ba veselia lui se mai mărì când vĕdù, că şi lelea Todora prinde a se mai ridica, şi încetu cu încetul se făcù sănĕtósă cum e data,

Avis!

Subscrisul prin acésta aduc la cunoscința tuturor fraților învĕțătorĭ, conducĕtorilor de corurĭ, preparandĭ etc., că am pus sub tipar în Lipsca: **„Liturgia lui Ioan Crisostom“** lucrată (pe note) pentru corul școlarilor pe 2 vocĭ — sopran și alt.

Acéstă liturgiă e întocmită, pe basa melodiilor bisericescĭ, pentru tóte Duminecile de peste an; va sĕ ḑică e completă, conținênd și „Mărire — și acum: Binecuvintéză“ — „Mărire, și acum, Uunule născut“, „Veniți sĕ ne închinăm“.... Afară de tóte acestea, mai conține pentru sĕrbătorĭ: „Câțĭ în Christos“ — „Pentru rugăciunile“ (2 variații), — „Mântuesce-ne pe noi“.... „Irmosul întrării“ — „Irmosul nascerii Domnului“ și al Botezului; cele 2 prime pe 3 vocĭ, ér al Botezului pe 4 — tóte 3 cor. bărb.; dér luate mai jos se pot esecuta unisono și în duet și cu școlarii.

Conține mai departe (cor. școl.) troparul Pascilor „Christos a înviat!“ și 2 pricesne: „Plécă Dómne urechia ta“ și „Dómne buzele mele vei deschide“. Acestea sunt întocmite după măreţele opere (concerte) ale D-lui G. Musicescu. Scopul mi-a fost: sĕ nu rĕmână nepopularisate cele mai frumóse inspirațiunĭ bisericescĭ ale D-lui G. Musicescu, ci sĕ le cânte chiar și băieții!

Eu cânt liturgia acésta cu școlarii de 6 anĭ în Arad spre mulțumirea tuturóra. Acum, la dorința și stăruința multora, îmbrăcată în „haină nouă“ am pus'o sub tipar. Prețul unui esemplar va fi 1 corónă (50 cr.)

Cei ce doresc a o avé, sĕ bine-voéscă a mĕ avisa pe-o cartă poștală, cu posibilă grăbire, câte esemplare prenumĕră, ca sĕ mĕ sciu orienta în privința numĕrului, căcĭ numai atâtea se vor tipări, câte vor fi prenumĕrate. Banĭ înainte, nu se cer, dér comanda e obligătóre și broșurele se vor speda cu rambursă. Mai puțin de 2 esempl. nu se pot prenumĕra.

Sperez, că fiă-care învĕțător și dirigent de cor — musicant — va prenumĕra cel puțin 5—10 esempl. pentru școlarĭ. Liturgia e aprobată de adunarea generală a „Reuniunii înv. rom. gr. ort. din diecesa Aradului“, carea singură a prenumĕrat 100 esempl.

Arad, 6 (18) Sept. 1896.

Nicolae Ștefă,
învĕțător

Dare de sémă și mulțămită publică.

Ciachi-Gârbău, 8 (20) Sept. 1896.

Inteligența română din Ciachi-Gârbău și jur a arangiat în 9 August n. c. o petrecere de véră în folosul bisericei gr. cat. din loc, cu care ocasiune a întrat la cassă suma de 80 fl. 90 cr., din carĭ substrăgêndu-se spesele de 56 fl. 01 cr., resultă un venit curat de 24 fl. 89 cr., care sumă s'a predat destinațiunei sale.

Cu acéstă ocasiune se aduce mulțămită onoraților óspețĭ, carĭ au binevoit a ne onora cu presența și carĭ au contribuit la reușita morală și materială a petrecerei și cu deosebire următorilor D-nĭ și Dómne, carĭ au suprasolvit D-nii: Ioan Hățégan (Derge) 1 fl., Oroszlán Jozsef (C.-Gârbău) 1 fl., Andreiu Pop (C.-Gârbău) 20 cr., Nic. Popoviciu (Solomon) 40 cr., Rácz Péter (C.-Gârbău) 50 cr., Holló Tămás (C.-Gârbău) 1 fl., D-na Pocol (Lozna) 1 fl. 40 cr., Ales. Pop (Buduș) 60 cr. D-na Gavril Mezei (Deșiu) 40 cr., Aurel Mezei (C.-Gârbău) 40 cr., Florian Antal (C.-Gârbău) 50 cr., Schwarz Lajos (C.-Gârbău) 50 cr., Duducz Gábor (C.-Gârbău) 50 cr., Butka László (C.-Gârbău) 1 fl., Túrcsa Tivadar (G.-Gârbău) 2 fl., Tüzes Karácson jun. (C.-Gârbău) 2 fl., Tüzes Kristoff (C.-Gârbău) 1 fl., Ioan Ilieșiu (Bebenĭ) 40 cr., Marselek Béla (C.-Gârbău) 1 fl. 40 cr., Demsik Jenö (C.-Gârbău) 40 cr., Balogh Jozsef (C.-Gârbău) 50 cr., Pongrácz Boldizsár (C.-Gârbău) 2 fl., Szarka Jozsef (Panticeu) 1 fl., Krisztián Sándor (C.-Gârbău) 80 cr.

Nu putem lăsa neamintit, că sala hotelului, de-altcum destul de spațiósă pentru o comună ca C.-Gârbău, a fost îndesuită de public numĕros și ales, onorându-ne între cei mulțĭ și Dómna protopretorului Francisc de Vállya. Petrecerea a durat până în ḑorĭ de ḑi cu animație, când apoi ne-am despărțit, ducênd cu noi fiăcare suvenirĭ plăcute. Se esprimă laudă și mulțămită D-șórei *Rosalia Pocol* din Lozna, care în pausă ne-a delectat cu câte-va piese pe cimbal, dovedind o frumósă capacitate și desteritate în arta musicei.

De altă parte însĕ cu durere trebue sĕ mărturisim, că mulțĭ dintre inteligența nóstră din jurul cel mai apropiat s'au distins prin absența lor dela acéstă petrecere românéscă, dér credem, că nu din indiferentism, de-órece petrecerile din C.-Gârbău tot-déuna au fost bine cercetate de inteligența nóstră, precum și de străinĭ, ci precum am înțeles, din causă, că un individ rĕu voitor a colportat faima, că petrecerea se arangiéză în onórea mileniului, și astfel pe mulțĭ 'i-a abătut dela intențiunea de-a participa. Dér fiind-că petrecerea a cădut în anul milenar, de aci nu urméză, că a fost arangiată în onórea mileniului, ceea ce niciĭ respectivul individ nu cred, că o va puté dovedi. Óre cea intenționată în anul trecut dela care însĕ am fost opriți — în a cui onóre era sĕ fiă? și cele ce se vor ținé în viitor, în a cui onóre vor fi? Vom vedé în viitor, și ne place a crede, că inteligința nóstră va arăta mai mult interes față de scopul, ce-l vor urmări aceste petrecerĭ, de-órece venitul curat este destinat pentru edificarea unei bisericĭ nóuĕ în C.-Gârbău din material solid de pétră și cărămidă, spre care scop zelosul și harnicul nostru bărbat, D-l Ioan Șandor, își pregătesce planul și preliminariul de lipsă, protocolul luat în acéstă causă cu poporul fiind deja aprobat de autoritatea superióră.

La revedere în viitor!

Comitetul.

ECONOMIA.

Cultura pomilor.

(Fine).

X. *Pregătirea vinului și a vinarsului din póme.* Ca mai în tóte lucrurile economice, așa și cu pregătirea vinului din póme, noi suntem tare îndĕrĕt. A trebuit sĕ vedem pe speculanții de póme, cum ne-au adunat mai acum câți-va anĭ, când au fost mere multe, pómele nóstre pe un preț de nimic, prefăcêndu-le în vinurĭ scumpe, ca apoi póte sĕ ni-le trimită tot nóuĕ, ca sĕ ne mai deșteptăm și noi cât de puțin în privința acésta.

Nicĭ că se póte altcum, până când noi suntem dedațĭ a învĕța și a ne procopsi tot din pățăniile nóstre proprii, ér nu și dintr'ale altora. Astfel vindem grâu ca jarul pe un preț de tot scădut, ca mai târḑiu sĕ-l cumpĕrăm pipĕrat, prefăcut în făină ușóră, colacĭ séu jimble, pentru ḑile marĭ, în loc de a ne face înși-ne un sac doi de astfel de făină pe la morile mai bune; vindem pómele, când se fac, pe un preț de nimic, ca sĕ cumpĕrăm rachiul jidovesc otrăvit și stricat, în cele mai multe casurĭ, în loc de a ne face înși-ne vinul și vinarsul de lipsă din pómele, ce le vindem.

Ca la tóte îmbunĕtățirile economice, așa și la pregătirea vinului din póme, începutul trebue sĕ-l facă inteligința nóstră dela sate; preoții, învĕțătorii și ceilalțĭ chiămațĭ, deórece grosul poporului nostru nu prea voesce sĕ facă încercărĭ, ci mai bine se mulțămesce și cu un preț scădut, numai sĕ-șĭ pótă desface productele sale; când însĕ vede pe unii și alții încercând câte ceva, atuncĭ mai lesne se póte îndupleca și el.

Incă și până acum au sciut ómenii noștri pregăti din pómele vĕratice un fel de must dulce, pe care l'au consumat mai cu sémă în starea aceea, séu l'au dus pe la tĕrgurĭ și astfel l'au vêndut. Aicĭ însĕ e vorba de pregătirea vinului din póme care se face ceva mai greu ca mustul cel dulce.

In scopul pregătirei vinului din póme se adună merele și perele tomnatice, când sunt deplin cópte, în grămeḑi la adăpost, unde se lasă câte-o sĕptĕmână-dóuĕ, până când capĕtă un miros plăcut; atuncĭ se aleg cele stricate, ér cele bune se spală și se sdrobesc la teasc, ca și cele de oțĕt. Cele mai bune mere și pere pentru pregătirea vinului sunt cele cu gustul dulce-acriu.

Cel mai bun vin de póme se póte pregăti din merele mai dulcĭ, amestecate cu pere cevașĭ mai acre. Mustul de póme trebue sĕ conțină: zahar, care-i dă tăriă, acrime, care-i dă putere și gust plăcut, albuș, care produce fierberea, și argăsală, care-l face de se limpeḑesce. Materiile acestea trebue sĕ stea în legătură unele cu altele. Astfel într'o sută litre de vin de mere trebue sĕ fiă cam 24 părțĭ zahar, 6 părțĭ acrime, ér 70 părțĭ apă, albuș și argăsală. Pentru constatarea acestora, fabricanții de asemenea vinurĭ se provĕd cu un instrument anume făcut, care arată gradele din fiă-care materiă.

Procedura mai departe este ca și la facerea vinului din strugurĭ. Pómele se calcă într'un teasc curat, după aceea se storc, ér mustul dobêndit din ele se străcóră printr'o pânzătură curată și ceva cam rară, apoi se așéḑă în buțĭ curate, carĭ nu trebue tocmai umplute, ca sĕ pótă fierbe. Vrana buților se lasă destupată câte-o ḑi-dóuĕ, ca sĕ pótă eși spuma, apoi se așéḑă un bostan (lobeniță) găurit când se începe fierberea mai cu de-adinsul. Ca sĕ dăm vinului de póme o față mai roșiă, mai adaugem în bute și zamă de porumbele, sdrobite cu sîmburĭ cu tot, smeură, afine și scorțișóră.

Lucrul de căpeteniă la facerea vinului din póme este, că îndată ce l'am băgat în buțĭ, la dóuĕ-trei ḑile sĕ-șĭ încépă fierberea. De aceea buțile trebue așeḑate în pivnițe călduróse, căcĭ la din contră vinul se póte înăcri și oțĕti. După fierbere vinul din póme se trage și se tractéză mai departe ca și cel de strugurĭ.

---

de puté rĕmâné singură acasă sĕ-șĭ vadă de galițe și de vițel, ér badea Grigore cu fiica lui, cu Susănica, puteu merge în tóte ḑilele la sapă.

Intr'o séră, când sosesc acasă dela sapă, lelea Todora le ese voiósă în pórtă și le spune, că scrofița lor are șepte purcei, unul mai frumos decât altul. „Mulțam Dómne!“ ḑice badea Grigore. „Dómne ține-nii“, ḑice fetița și se repede la coteț sĕ-i vadă, dér lelea Todora o opresce: „las', că-i vei vedé mâne!“

*

In luna lui August e bâlciŭ mare la oraș, ține douĕ sĕptĕmânĭ încheiate. Lume multă se adună, unii sĕ vêndă alții sĕ cumpere, ca la tĕrgurĭ. Badea Grigore încă se gată de tĕrg, țesălă boii — carĭ acum erau grașĭ ca lutul, — țesălă vaca, care încă era grasă și frumósă, umple carul de nutreț, injugă boii, ḑice un „Dómne ajută!“ și cea Mișca, ho Suraiŭ! Nu se opresc până 'n tĕrg. Lelea Todora, veḑĭ bine, încă merse la tĕrg, ea ședea în carul plin de fên și se uita din când în când sĕ vadă nu se smâncesce vaca — care era legată dindĕrĕtul carului, orĭ nu cum va rĕmâne vițelul, orĭ nu se ia după alte cară?

Din ómenĭ află badea Grigore, că vitele-s foc de scumpe, că așa-i când dă Dumneḑeu de sunt bucate multe și fên d'ajuns. Ér în acea véră holdele slobodiseră tare bine și nutrețe încă făcură ómenii destule, ér cucuruzele erau tare date în cócere. Când ajunse în tĕrg, vĕḑu, că un negustor tocmai plătia o păreche de boi bĕtrânĭ, dér bine ținuțĭ, cu 360 fl. și-i crescù inima lui badea Grigore când vĕḑù, că boii ce i-a cumpĕrat negustorul, nu sunt cu nimic mai marĭ și mai grașĭ decât ai lui, sciù decĭ numai decât cum umblă tĕrgul și cât sĕ céră pe boii luĭ. Nu apucă însĕ a desjuga boii bine și veni un Arman bogat, negustor de boi cunoscut în tot ținutul nostru.

— „Ce cerĭ pe boi, bade?“

— „Banĭ, domnule, banĭ cer“.

— „Banĭ, banĭ, sciu că nu cerĭ pomnițe, dér câțĭ banĭ?“

— „D'apoi numai vre-o patru sute“...

— „Scii ce, atâta nu-s vrednicĭ, fără trei sute îțĭ dau“.

— „Ba sĕ-mĭ daĭ 380“.

— „Ba ți-oiŭ da 320“.

— „Ba 370“.

— „Ba 350“.

— „Din 370 nu-i dau, că-s boii marĭ și grașĭ“.

— „Scii ce, dă-i cu 355“.

— „Dér cu 360 póte-se?“

— „Din 370 nu ți-i pot lăsa, că și așa m'am slobodit prea iute la tĕrg, fără — decă m'am scăpat odată de ți i-am lăsat, sĕ ai noroc de ei, cu 370 ți-i dau“.

— „Nó, a mâna, noroc sĕ dea Dumneḑeu!“

Și dĕdù badea Grigore boii cu 370 fl., ér astprimăvéră, când sta îngândurat, că n'avea ce le da de mâncare, i-ar fi dat și cu jumĕtate prețul, dér cine i-ar fi dat și atâta?

Acum pusă badea Grigore o hârtiă de-o sută în fundul șerparului: „asta om duce-o la bancă, tu boréså!“

— „Veḑĭ bine, că trebue dusă, te și du cu ea numai decât, dér pe vacă ce sĕ cer, de o va cere cine-va?“

— „Spune, că vaca nu-i de vêndut; din 270 fl. vom lua noi orĭ boi, orĭ vacĭ, dér Joiana nu o dăm, că-i bună de lapte și are bouț frumos“.

Peste un ceas veni badea Grigore dela bancă cu chitanță, că suta-i plătită, și cu doi juncanĭ ca de 5 anĭ, trăgêndu-i de fune după el.

— „D'a plătit'ai banii la bancă?“

— „Plătit da, și am luat juncanii ăștia, sunt vijițĭ și tineri, apoi, că s cam hitiuanĭ — s'or umplé ei

Când am vedé, că vinul de póme este cleios și se întinde după fierbere, atuncĭ băgăm câte cincĭ litre de apă rece și curată la sută și câte ḑece grame tanină sdrobită și topită într'o litră de apă fierbinte, ér décă am băga de sémă, că se înăcresce și oțĕtesce, atuncĭ adaugem pentru tot hectolitrul de vin câte ḑece grame *accid salicilic.*

Pregătirea rachiului din prune este mai cunoscută, de-órece și până acuma s'a practicat pretutindenea, pe unde s'au făcut prunele. In timpul din urmă stăpânirea a întrodus o controlă mai aspră și în privința acésta, silind pe ceĭ interesațĭ de a-șĭ cere anumite licenții, pe timpul fierberei și destilărei rachiului.

Treptat cu fierberea rachiului din prune, ar trebui sĕ se mai practiseze încă și fierberea rachiului din cerașe și vișine pe unde se fac mai multe, apoi fierberea rachiului din drevele de mere și pere, precum și cele din drojdiile de vin de strugurĭ și póme, ca astfel poporul nostru sĕ nu mai fiă silit a bea tot rachiu de cel ordinar, ci sĕ mai aibă, măcar pentru ḑile mai marĭ, și câte-un păhar de rachiu mai bun, curat și sănĕtos.

I. Georgescu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Un Chines despre Europenĭ.

Noi Europenii nicĭ nu presupunem, ce ideiă au Chinesii despre noi. Ei ne socotesc ca pe nisce ómenĭ cu totul diferițĭ de ceilalțĭ și află un lucru curios în modul de traiu și în datinele nóstre. Chinesii cred despre noi, că locuim pe insule mĕrunte, în jurul cărora se află imperiul chines, și că noi vorbim într'o limbă de nepriceput, păsĕréscă. Până acum abia numai o singură carte posed ei, care îi face cunoscuțĭ cu popórele culte din Apus, dér și acésta e fórte curiósă. In carte se spune, că popórele din Apus vorbesc limbĭ deosebite, ér copii pretutindenea se adreséză către părințĭ cu „tată“ și „mamă“.

Cartea despre care e vorbă caracteriséză astfel pe Francesĭ: „Francesilor le place orĭ și ce e lucitor. Copii din case avute sunt în stare sĕ dea 5—6 lanĭ (10—12 fl.) pentru o părechiă de pantalonĭ de mătasă. Din deposite renumite își tĕrguesc tot felul de obiecte, și de multe-orĭ plătesc mai mult și nicĭ nu le pare rĕu după banĭ. Locuitorilor din capitală le plac petrecerile în societate și plimbările. Din țerĭ străine se duc fórte mulțĭ la Paris și acolo îșĭ petrec fórte bine, așa că uită cu totul sĕ se mai întórcă acasă“. Cartea aci isprăvesce cu Francesĭ, și trece apoi la Englesĭ:

„Englesii béu ca lupul, séu ca scvalul (câne de mare). Adeseorĭ așa se îmbată încât îșĭ perd mintea. Mai sunt și marĭ risipitorĭ; femeile și fetele lor cu mâna plină împrăscie banii pe feréstră. Haina unei femei costă d. es. 100 lanĭ (200 fl.) O îmbracă de două orĭ, apoi îșĭ cumpĕră alta“.

Pe Germanĭ îi laudă astfel: „Germanilor le plac ceremoniile și cu cunoscuții se pórtă fórte cinstit. Décă se întêlnesc cu ei, tot-déuna îșĭ iau pălăria de pe cap, de aceea ḑic Englesii: că pălăria Germanului nu póte sta pe cap liniștită nicĭ 5 minute. Pun mare fond pe aceea, ca pe bilete de visită sĕ-șĭ pună cât se póte de multe titule, ér pe paltóne multe ordurĭ. Décă vorbesc cu bărbațĭ, orĭ cu femei, atuncĭ, celui agrăit tot-déuna trebue sĕ-i spună și rangul“.

Uimit esclamă autorul cărții: „La popórele din Apus sunt fórte mult prețuite femeile cu pĕr brunet, blond séu roșu, statura sveltă, taliă înaltă și ochĭ galbinĭ“. Tot în acea carte se mai scrie: „In Apus convin la olaltă bărbațĭ și femei, și acésta peste tot nu este privit ca lucru nedemn. Fetele tinere adeseorĭ vorbesc cu mai mulțĭ tinerĭ deodată, și într'aceea tinerilor nu li-e iertat sĕ se certe între sine. Décă unei fete îi place de un tinĕr, atuncĭ grăbesce mai întâiu sĕ sciricéscă, óre acela e însurat orĭ nu, și décă nu, atuncĭ sĕ silesce cât se póte sĕ-l câștige; îl invită pe tinĕr acasă la ei, îl tractéză fórte bine; tinĕrul și fata se privesc pe ascuns cu drag, și se plimbă amêndoi. Părinții nu-i opresc. In Apus e datină, că dansând un tinĕr cu o fată, tinĕrul o cuprinde pe fată peste mijloc, ér fata se raḑimă cu mâna pe umĕrul tinerului, și apoi împreună se învêrt prin odaiă“.

Despre îmbrăcăminte ḑice autorul cărții următórele: „Femeile din Apus la balurĭ și ospețe pórtă haine albe, de carĭ atêrnă pantlicĭ. Hainele aceste sunt făcute cât se póte de lungĭ, așa că têrăe pe jos cam 2—3 metri. Haina femeilor nu le acopere și umerii. Bărbații decomun sunt mai bine îmbrăcațĭ, dér câte-odată la sĕrbătorĭ marĭ pórtă pantalonĭ scurțĭ, numai până la genunchĭ, de colórea cărnei, și strîmțĭ, așa că din depărtare se vĕd ca și când n'ar avé haine pe ei. E un aspect fórte respingĕtor“.

*

Țarul Nicolae II și velocipedul.

Se scie, că Țarul Nicolae II este un pasionat velocipedist. Cu ocasiunea petrecerei sale în castelul Bernstorff, din apropierea orașului Copenhaga, în fiă-care ḑi făcea plimbărĭ cu velocipedul.

Intr'o ḑi Țarului i-se întâmplă o aventură curiósă. In jurul castelului Bernstorff este o pădure fórte mare și tot ținutul era păzit de polițiștĭ secrețĭ.

Țarul plecă la plimbare cu velocipedul însoțit, de principii danesĭ Waldemar și Christian. Pe drum călĕtorii au însetat și-au întrat într'o grădină publică ca sĕ bea bere. Țarul însĕ n'a observat pe principĭ, și a înaintat cu velocipedul mai departe.

Când principii s'au reîntors din grădină, Țarul dispăruse. Numai decât polițiștii au fost încunosciințațĭ și erau în mare perplesitate, deóre-ce nu scia nimenĭ, în cara parte a apucat.

Până când îl căutau, Țarul Nicolae II a rătăcit printr'o pădure fórte mare, de unde n'a mai sciut sĕ iasă afară. In urmă el dete de un tinĕr îmbrăcat țĕrănesce, care ședea pipând lângă un arbore. Țarul îl agrăi în limba danesă, întrebându-l pe unde ar puté eși afară din pădure. Țĕranul rĕspunse Țarului în limba ruséscă. Atuncĭ Țarul se spăriă cugetând, că stă în fața unui nihilist.

— „Cine eștĭ?“ îl întrebă pe tinĕr.

— „Sunt polițist secret, Majestate!“

Polițistul conduse apoi pe Țar afară din pădure, și din ḑiua aceea Țarul n'a mai făcut nicĭ când plimbărĭ mai lungĭ.

*

Gâsca țiganului.

„*Evenimentul*“, din Iașĭ povestesce următórea ispravă țigănéscă:

Un țigan din satul Golăeștĭ, pe malul Prutului, a găsit un metod fórte ingenios de a atrage gâscele dela Rușĭ și a face apoi comerț cinstit, fără sĕ fi făcut contrabandă. El lega în tufiș pe malul românesc, o gâscă, fără a-i da nicĭ o mâncare. Gâsca, lehemisită de fóme, începea sĕ facă un scandal asurḑitor, care deștepta gâscele dela Rușĭ, așa că acestea treceau în corpore Prutul ca sĕ vie sĕ libereze de suferințe pe prietina lor. Țiganul atâta aștepta pentru a le lua în stăpânire și a le aduce la târg. Acest mod de a face comerț ia mers un timp, pană când a fost prins în flagrant delict. Țiganul însĕ susține că și-a legat gâsca ca sĕ nu fugă la Rușĭ, și ce póte fi el vinovat décă gâscele de peste Prut au venit la gâsca luĭ, că dór nu el le-a chemat și nicĭ s'a dus sĕ le fure; apoi veḑênd că gâscele nu vor sĕ se mai întórcă le-a luat sĕ le crésca el. In adevĕr cu ce póte fi țiganul vinovat, decât cu spiritul inventiv de a fi făcut ca gâștele de bună voe sĕ vie la el?

*

Influința limbei materne.

Mulțĭ sunt de părerea, că pentru ómenĭ vorbirea e tocmai aceea, ce e pentru pasĕrĭ cântul și ciripitul, pe carĭ le învață dela părințĭ; așa, că pronunțarea fiă-care om o moștenesce, chiar și mutul. La institutul de surdo-mutĭ din Madrid un profesor, numit Tickner, a esperiat, că surdo-muții când vorbesc, pronunță fiă-care cuvintele în dialectul sĕu matern, cu tóte că profesorii, carĭ îi instruéză, sunt cu toții din Castilia. Tickner aduce următórele esemple: Muții carĭ și-au recăpătat darul vorbirei, au vorbit în dialectul acela, care a fost vorbit în casa părintéscă, cu tóte că ei deja demult s'au despărțit de părinții lor. Un tinĕr de 16 anĭ de origine din Scoția, care era surdo-mut, după un morb îndelungat și-a recăpătat auḑul și mai târḑiu și darul vorbirei și el vorbia în dialectul părinților sĕi cu tóte că nicĭ nu-i va fi auḑit vorbind. In Manchester de asemenea se întêmplă un asemenea cas cu un tinĕr, care din copilăriă a trăit tot în Lancashire și când a dobândit darul vorbirei, vorbea în dialectul comun din Stafford.

Călendarul sĕptĕmânei.

SEPTEM. are 31 ḑile. RAPCIUNE.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	15 S. Nechita.	27 Cosma și Dăm.
Lunĭ	16 S. m. Eutina	28 Venceslau
Marțĭ	17 S. m. Sofia	29 Arch. Mihail
Mer.	18 C. păr. Eunemiu	30 Ieronim
Joi	19 M. Trofimat	1 Oct. Remig.
Vin.	20 † S. m. Eustatiu	2 Leodegar
Sâm.	21 Apost. Cuadrat	3 Candid

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 23 Septemvre n. 1896.

Sĕminte	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	Prețul per 100 chilogr. până
Grâu Bănățenesc	—	7.25	7.30
Grâu dela Tisa	—	.—	.—
Grâu de Pesta	81	7.35	7.40
Grâu de Alba-regala	81	7.30	7.35
Grâu de Bácska	81	7.35	7.45
Grâu ung. de nord	81	.—	.—

Sĕminte vechi orĭ noue	soiul	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	Prețul per 100 chilgr. până
Sĕcară		70—72	6.10	6.15
Orz	nutreț	60—62	—.—	4 40
Orz	de vinars	62.64	5.20	6.—
Orz	de bere	64.66	6.50	8.—
Oves		39.41	5.45	6.—
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	76	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	—.—	—.—

	Producte div.	Soiul	Cursul dela	Cursul până
Prețul pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Luțernă ungur.	—.—	—.—
	—	transilvană	—.—	—.—
	—	bănățénă	—.—	—.—
	"	roșia	—.—	—.—
	Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
	Oleu de in		—.—	—.—
	Uns. de porc	dela Pesta	53 50	54.—
	"	dela țéră	—.—	—.—
	Slănină	svêntată	49.—	50.—
	"	afumată	—.—	—.—
	Său		—.—	—.—
	Prune	din Bosnia în buțĭ	11.—	11.50
	"	din Serbia în sacĭ	11.—	11.50
	Lictar	slavon nou	13 —	13.25
	"	bănățenesc	11.50	12.—
	Nucĭ	din Ungaria		
	Gogoșĭ	unguresci		
	"	sêrbesci		
	Miere	brută	—.—	—.—
	"	galbină strecurată	—.—	—.—
	Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
	Spirt	brut	—.—	—.—
	"	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Tergul de rimătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 24 Sept. de 5558 capete, la 22 Sept. au

---

la noi, de-om avé noroc dela Dumneḑeu, că amu nutreț avem destul și vom măi face“.

— „Cu cât i-ai luat?“

— „Cu 240! E scumpă marha, dér mi-s dragĭ că-s păreche bună, dér au fost pe slabă mână“.

— „Dela cine i-ai luat?“

— „Dela un domn, i-a fost dat pe mâna birișului și numai cât nu i-a belit; dér facem noi boi din ei, sunt tinerĭ și au inimă bună, numai traiu bun le trebue și odihnă, apoi vin boi mai scumpĭ decât cei ce i-am vêndut“.

*

Tómna după culesul viilor sosì Pavel din cătane. El sĕracul, în cei trei anĭ cât a cătunit, tot cu frica în spate a fost, că tată-s'o, cum e bĕtrân și betegos, va fi silit a vinde din moșiă, orĭ că l'a afla fără códă de vită la casă. Dér mult se mirà și tare se bucurà, când îl aflà cu doi boi frumoșĭ, cu vacă cu vițel, cu scrófă cu purcei, cu bucate și cu nutreț destul și neînglodat în datorii.

— „Cum ai putut învinge cu atâtea greutățĭ, tată?“ ḑise el părintelui sĕu. „Cum de te aflu în mai bună stare de cum te lăsaiu, după ce te sciu bĕtrân și bolnăvicios?“

— „O, dragul tatii, numai unul Dumneḑeu scie, care mi-a stat întru ajutor, și domnul părintele, care mi-a dat sfatul și ajutorul, când aveam mai mare lipsă de el. Că, uite dragul tatii, ast-primăvéră în postul Pascilor era cât pe aci sĕ-mĭ pierd nĕdejdea, atâta eram de nĕcăjit; eu eram boléc, mă-ta zăcea pe pat, bucatele erau pe gătate, nutreț la vite n'aveam nicĭ de leac, țineam boii cei bĕtrânĭ și văcuța asta numai cu ogrinjĭ căpătațĭ de pomană, dér se și cunoscea, că numai de mas mai venia sufletul în ei. Dér când era nĕcasul mai mare, îmĭ dà Dumneḑeu gândul de merg la popa sĕ mĕ tânguesc, sĕ mĕ învețe ce amarul m'oiu sci face? Ḑumnialui m'a ajutat, Dumneḑeu sĕ-i dée bine și sănĕtate, că mi-a trimis prescurĭ nóuă și fên vitelor nóstre și mi-a mijlocit dela banca din oraș o sută bună. Cu suta aceea mĕ cârpìi, că cupĕraiu hrană casei și vitelor și plătìi dările și cumpĕraiu scrofița asta, care ne dăruì mai târḑiu cu 7 purcelașĭ. Apoi àvênd cu ce ține boii bine, am putut lucra cu ei locul omenesce și ni-a dat ródă multă, ér ei la pășune atâta s'au îngrășat, de i-am dat cu 370 fl., de unde am rupt suta și am dat la bancă, ér pe banii rĕmașĭ am cumpĕrat boii aceștia, ce-i veḑĭ. Drept și mai drept, că atuncĭ nu era ca acum, că erau slabĭ și juguițĭ, de toțĭ erau rane la grumaḑĭ; dér i-a întrămat Dumneḑeu după ce au ajuns la noi, la hrană multă și la lucru puțin. Amu scìi, dragul tatii, cine mi-a fost de ajutor, până ai cătunit tu?“

— „Dumneḑeu sĕ dée bine și sănĕtate d-lui părinte și la cei ce au făcut băncile, de se ajutoresc și se cârpesc cei nĕcăjițĭ cu ajutorul lor“,— ḑise lelea Todora. Er Pavel adause: „Am vĕḑut și-am auḑit și pe unde am cătunit, că băncile sunt fórte bune pentru omul harnic și cumpĕtat, dér sunt și foc de rele pentru cei nesocotițĭ“.

—„Așa-i“, ḑise bĕtrânul. „Băncile după a mea chibsuială, sunt ca apa; că apa stânge focul, apa domolesce setea omului și a dobitócelor și răcoresce câmpiile, apa ne spală de uriciune, dér de n'om băga de sémă, apa ne și înécă“.

— „Așa și băncile: mulțĭ se fericesc cu ajutorul lor, mulțĭ scapă cu ajutorul băncilor de marĭ nĕcasurĭ, cum am scăpat și noi, dér mulțĭ se și prăpădesc, de rĕmân pe ulițe, că iau banĭ împrumut și nu-i mai dau, ér băncile de pagubă nu pot rĕmâné, nicĭ nu se cade sĕ rĕmână, așa mi-a spus popa“.

— „Că bine-o ḑis, Dumneḑeu sĕ-l țină și sĕ-i dée tot binele.

Ion Pop Reteganul.

întrat 946 capete şi au eşit 310 capete rĕmânênd la 23 Sept. un număr de 6212 capete.

Se notéză marfa: ungurésc̆ă veche. grea dela —.— cr. pănă la —.— cr. marfă ungurésc̆ă tineră grea dela 52.— cr. pănă la 53.— cr., de mijloc dela —.— cr. pănă la —.— cr. uşóră dela —.— cr. pănă la —.— cr.

Bursa de Bucuresci

din 22 Septemvre n. 1896.

Valori	Do-bênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	102 —
Renta amortisabilă	5%	„ „	99.$\frac{1}{2}$
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	98.$\frac{1}{2}$
„ „ din 1893	5%	„ „	98.$\frac{1}{2}$
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.$\frac{1}{4}$
„ „ (Impr. de 32. $\frac{1}{2}$ mil.	4%	Ian.-Iulie	86.$\frac{3}{4}$
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	87.—
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	87.—
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	87.—
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	87.—
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	87.$\frac{1}{2}$
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 $\frac{3}{4}$
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	290.—
Oblig. comunei Bucuresci 1883	5%	Ian.--Iul.	94.$\frac{3}{4}$
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	95 $\frac{3}{4}$
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	92.$\frac{1}{8}$
„ „ urbane Bucuresci	6%	„ „	—.—
„ „ „ „	5%	„ „	88.$\frac{1}{8}$
„ „ „ Iaşĭ . .	5%	„ „	82.—
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1622.
Banca agricolă	500	150 v.	224.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	437.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	456.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	305 —
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	195.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	115.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 „/	1000	„ „	—.
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	400.—
20 francĭ aur			20.08

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4$\frac{1}{2}$%
Casa de Depunerĭ	5$\frac{1}{2}$	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4$\frac{1}{2}$	Elveţia	3$\frac{1}{2}$

Cursul losurilor private

din 22 Septemvre 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	6.60	6.80
Credit	196.50	198.—
Clary 40 fl. m. c. . .	57.—	57 50
Navig. pe Dunăre . .	142.—	146.—
Insbruck	27.—	27.50
Krakau	27.—	27.50
Laibach	22.75	23.50
Buda	59.—	61.—
Palffy	58.—	59.—
Crucea roşie austr. .	18.—	18.80
dto ung. . .	10.20	10.70
dto ital. . .	11.50	12.—
Rudolf	23.—	24.—
Salm	70.—	71.—
Salzburg	26.25	27.25
St. Genois . . .	70.70	71.10
Stanislau	43.—	45.—
Trieitine 4$\frac{1}{2}$% 100 m. c.	145.—	150.—
dto 4% 50 .	69.—	73.—
Waldstein . . .	60.—	62.—
Sêrbescĭ 3% . . .	34.50	35.50
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	121.25	122.25

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Septmvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.—
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.15
Impr. căil. fer. ung. in aur 4$\frac{1}{2}$% .	122.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4$\frac{1}{2}$%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.40
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.25
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.50
Imprum. ung. cu premii	155.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	139.—
Renta de hârtie austr.	101.45
Renta de argint austr.	101.55
Renta de aur austr.	123.25
Losurĭ din 1860.	144.75
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	951.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	400.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	368.75
Napoleondorĭ.	9.54
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.77$\frac{1}{2}$
London vista	119.90
Paris vista	47.60
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.20
Note italiene.	44.25

Cursul pietei Braşov.

Din 25 Septemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.47	Vênd.	9.50
Argint român.	Cump.	9.44	Vênd.	9.47
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vénd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	110.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Nrul **2400**—1896.
not.

PUBLICAŢIUNE.

Din partea subscrisei primării comunale sĕ aduce la cunoscinţa publică, cumcă pe basa Inaltei concesiunĭ ministeriale Nr. 2801/I—2 1896 Comuna mare **Zêrnescĭ vinde** pe calea licitaţiunei publice şi de oferte, în partea din pădure „Nămaia“, conform planului de pădurit aprobat, următorul cuant de **lemne** şi anume:

I. In clasa de esploatare D. seria I departamentul 1 tabla 1 circa 68,210 metri cubicĭ molidv.

II. In clasa de esploatare E. seria I departamentul 1 tebla 1, 2, 4, 7, şi 9 circa 38,209 metri cubicĭ molidv şi 86,094 metri cubicĭ lemn de fag.

Preţul de strigare sĕ fixéză pentru molidv cu 60 (şésedecĭ) crucerĭ, ér pentru fag 10 (dece) crucerĭ de fiă-care metru cubic.

Ofertele provĕdute cu timbru de 50 cr. şi 10% din preţul de strigare ca vadiu sunt a se înainta subscrisei primării comunale până la începerea licitaţiunei verbale, care se va ţiné Vinerĭ la 9 Octomvre st. n. 1896 la 11 óre a. m. în cancelaria primăriei comunale din Zêrnescĭ.

Reflectanţii sunt rugaţĭ a scrie clar în oferte, atât în cifre, cât şi în litere preţul oferit de fiă-care metru cubic.

Se observă, că la sus numita pădure, care se află în o depărtare de 16 Klm. de Comună, conduce drum, care cu puţine spese se póte aduce în starea cea mai bună şi în fine, că în Comună se află şi staţiune de drum de fier.

Condiţiunile de licitaţiune se pot vedé în órele oficióse la primăria comunală din Zêrnescĭ.

Zêrnescĭ, la 20 Iulie 1896.

Primăria comunei Zêrnescĭ:

Stoica Garoiŭ, primar. 1027,2—3 Nistor Podar, notar.

Sz. 5457—1896. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiroság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a „Furnica“ takarékpénztár részvény-társaság végrehajtatónak Mundrean Avram végrehajtást szenvedő elleni 90 frt. 70 kr. tőke-követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a fogarasi kir. járásbiróság területén lévő a fogarasi határán fekvő és a fogarasi 435. számu tljkvben foglalt A † 1781 hrsz. alatt foglalt ingatlanra az árverést 720 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1896. évi Oktober hó 12-ik napján d. e. 10 órakor** kebli telekkönyvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 72 frt. készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. § ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogarason, 1896. évi Február hó 28 ik napján.

A fogarasi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Mészáros,
kir. albiró.

Circul Károly, Brașov

din nou edificat înaintea porții

Strada Vămii,

Sâmbătă în 26 Septembre a. c.

mare

Representațiune-Bouquet,

cu progamă alésă.

Se vor produce ambii gimnastici în aer **Mister Eduardo** și **Mór Samu.**

Așa numitul Atletul dintelui D. **Seidler** omul cu falca lui Samson.

Afară de acéstă încă 11 puncte din programă.

La sfîrșit

Preciosa țigancă spaniolă, mare Pantomină istorică cu diferite dansurĭ, executată de întréga societate.

Duminecă în 27 Septemb.

Doue Representații

după prânz $2^1/_2$ óre

Representație de zonă cu prețurĭ reduse.

Séra la $7^1/_2$ óre

Representație de gală,

cu program bogat din 14 puncte.

Rog pe On. public a-me încuragia cu presența cât mai numeróse, cu tótă stima:

KAROLY, director.

In tipografia diecesană din Caransebeș se primesce îndată un culegător

de litere, sub condițiunĭ favorabile.

Reflectanții au sĕ subștérnă rugările lor la **Administrațiunea tipografiei și Librăriei** diecesane din Caransebeș. 1071.2—2.

„Reform“

ciasornicile de buzunar Remontoir, **întrece tot ce s'a putut presta până acuma.**

fl. 6 **fl. 6**

fórte fine, mechanism de precisiune. Garanție de 3 anĭ pentru mers regulat. Cea mai nouĕ construcție. **Reparaturile sunt cu totul eschise. Capacurile ciselate din veritabil Goldin. Remâne și după 20 anĭ ca aur veritabil.** **Prețul e numai 6 fl.** inclusiv cu repasage și îmbrăcat în piele. — **Lanț** potrivit de Goldin, fasonul cel mai nou à fl. **1.50.** — Sĕ pot procura cu rambursă dela depoul central

2—6 **Alfred Fischer,** Viena, I., Adlergasse 12.

Înteme ată la 1887. **„VICTORIA“,** Întemeiată la 1887.

Institut de credit și economiĭ, societate pe acții.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducelui Iosif Nr. 2.

Capital de acții **fl. 300.000.** Fond de reservă **fl. 90.000.**

Depunerĭ **fl. 900.000.** Circulația anuală **fl. 12,000.000.**

Primesce depunerĭ spre fructificare, după care solvesce $5^0/_0$ interese fără privire la terminul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvesce institutul separat.

După starea cassei, depunerĭ până la fl. 1000 se restituesc îndată la presentarea libelului fără abdicere.

Depunerĭ se pot face și prin poștă și se efectuesc momentan după sosirea comandei.

912,15—* **Direcțiunea institutului.**

Birou de plasare, agentură și comisiune

Firma: NIEMANDZ și ROTH,

Brașovu-vechiu, Strada lungă Nr. 29 nou.

vis-à-vis cu hotelul „Pomul verde“,

se recomandă onoratului public pentru **tóte mijlocirile din acest resort,** pentru efeptuirea a tot felul de comisiunĭ, dare de informațiunĭ, asigurațiunĭ etc.

Taxă de înscriere, cheltuelĭ pentru corespondențe nu sunt de plătit.

Taxa de mijlocire fixată din partea autorității, este de a se plăti **numai după efeptuita plasare.**

Principiu: real și garantat.

Pentru a i-se încredința comisiunii din partea on. public se rógă

4—4 **NIEMANDZ și ROTH.**

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Nicĭ o Damă sĕ nu neglige de a-și procura COLECȚIUNI DE MOSTRE

complet arangiate,

care se trimet franco, conținĕnd

un asortiment bogat de

stofe de lână

negre și colorate,

Catifele, Mătăsăriĭ

și velvets englesesc.

Barchent, Flanele de spălat

sadea și cu desemnurĭ,

Stofe de postav, pentru CONFECȚIONARE de

Pardesiurĭ de Dame și Bărbați

Pânzărie de in și mărfurĭ de bumbac,

Pânzăturĭ, albiturĭ de pat, Basmale etc. etc.

Au apărut din nou.

JURNALELE nóstre de MODĂ,

carĭ se trimit On. clientelă gratis și franco și conțin:

desemnurĭ originale, pentru novitățĭ de **Pălăriĭ de Dame,**

Confection, Toilette, Blouse, Inpletiturĭ și blane.

Haine de bărbați și de copiĭ. Albiturĭ de bărbați, dame și copiĭ.

Perdele, Portiere, Covóre de salon și podinĭ, Coperte de pat, Pânzăturĭ,

Velințe cusute de flanel și de Plüsch, pentru vojage etc. etc.

Grand Magasin „AU PRIX FIXE“

BRÜDER HIRSCH & C-o., nur WIEN I., Graben Nr. 15.

NB. Pentru executare promptă și solidă a comandelor garanteză firma nóstră, deja recunoscută ca reală.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.